

Gyan Amrit ज्ञानामृत

Vol.10 - Issue 7
July 2017
Price 10/-

राजयोगिनी दीदी मनमोहिनीजी
स्मृति दिवस - २८ जुलाई १९८३

અમદાવાદ શાહપુર ગીફ્ટસીટીના 'યૌગિક કુડ ફેસ્ટીવલ' કાર્યક્રમમાં કેન્દ્રીય કૃષિ મંત્રી ભ્રાતા પુરષોતમ રુપાલા, પ્ર.કુ.ચંદ્રિકાબેન, ઉપાધ્યક્ષ પ્લાનીંગ કમીશન શ્રી નરહરિભાઈ, ઉપાધ્યક્ષ વિધાનસભા શ્રી શંભુજી ઠાકોર.

વલસાડ જીલ્લાના ન્યાયાધીશોના સ્નેહમિલનમાં જીલ્લા ન્યાયાધીશ ભ્રાતા બી.એલ. ચોયથાનીજી, રજીસ્ટ્રાર ભ્રાતા મહેશભાઈ રાઠોડ અન્ય ન્યાયાધીશો સાથે પ્ર.કુ. રંજનબેન, પ્ર.કુ. રોહિતભાઈ.

વડોદરા અટલાદરામાં ગુજરાત સ્તરની સ્ક્રૂ ટ્રેનિંગમાં પ્ર.કુ. સવિતાબેન, પ્ર.કુ.ભગવતીબેન, પ્ર.કુ.અરુણાબેન, પ્ર.કુ.નંદાબેન તથા તાલીમ લેનાર ટીચર્સ બહેનો.

વડનગર સેવાકેન્દ્ર ખાતે સ્નેહમિલન કાર્યક્રમમાં રાજયોગિની સરલાદીદી, પ્ર.કુ. સરલાબેન, પ્ર.કુ. ચંદ્રિકાબેન તથા પ્રહ્યાવત્સો.

અમદાવાદમાં ઉદ્દેશ ખાતેની મીટીંગ બાદ સમૂહચિત્રમાં કુલપતિ ડૉ. પંકજભાઈ, રજીસ્ટ્રાર અમીબેન, પ્રો. મનોજભાઈ, પ્ર.કુ. પાંડેમણીભાઈ, પ્ર.કુ.ડૉ. હરીશભાઈ, પ્ર.કુ. ડૉ. લોગનાથનભાઈ, પ્ર.કુ. નંદિનીબેન.

આણંદ સેવાકેન્દ્રમાં મહિલા મંડળની ભવન સ્પર્ધાનું ઉદ્દાટન કરતાં મહિલા મંડળના પ્રમુખ ભગિની હંસાબેન, સેક્ટરી ભગિની પલ્લવીબેન, પ્રોફેસર રચનાબેન, પ્ર.કુ.ગીતાબેન તથા અન્ય મહેમાનો.

કામરેજ દ્વારા 'શાશ્વત યૌગિક ખેતી' ના તાલીમ કાર્યક્રમમાં પ્ર.કુ. મનીષાબેન, ચેરમેન સુગર ફેક્ટરી ભ્રાતા કાંતિભાઈ, પ્ર.કુ. તૃપ્તિબેન, પ્ર.કુ. વિષ્ણુભાઈ તથા પ્ર.કુ. રીમાબેન.

માળીયા-હાટીના ખાતે ૮૦વર્ષની ઉજવણીમાં ચેરમેન ભારતીય જન વિજ્ઞાન ભ્રાતા જયંતભાઈ, આડતીયા ફાઉન્ડેશનના રીજવાનભાઈ, સત્યમ સેવા યુવક મંડળના મનસુખભાઈ, પ્ર.કુ.રુપાબેન, પ્ર.કુ.મીતાબેન.

Gyan Amrit જ્ઞાનમૃત

વર્ષ ૧૦

જુલાઈ-૨૦૧૭

અંક : ૦૭

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયનું મુખપત્ર

અમૃતચૂથિ

- સૂક્ષ્મ સંસ્કારોની આંટીઘૂંટીતંત્રી સ્થાનેથી ..04
- દીદી મનમોહિનીજી ડ્ર.કુ. રમેશ ..06
- પ્રસન્નતાના પથ પર ડ્ર.કુ. શિવાનીબેન ..10
- શિક્ષણની ક્ષિતિજે - વિચારોનો પ્રભાવ ડ્ર.કુ. નીતાબેન ..14
- તનાવમુક્ત જીવન(સંકલન) ડ્ર.કુ. લીનાબેન ..16
- મૃત્યુની પરિભાષા ડ્ર.કુ. અનિલ ..18
- અમૃતવેળાની રુહરિહાન ડ્ર.કુ. વિહ્વલભાઈ ..20
- હું જ મારો હરીફ !..... ડ્ર.કુ. કિશોર ..23
- મન અને જ્ઞાન ડ્ર.કુ. મયુર ..24
- મંગલ મૃત્યુ ડ્ર.કુ. કેશુભાઈ ..26
- રાજયોગિની સરલાદીદીની રશિયાની28
- ટ્રીપલ તલાક કે તેલ્લુક ડ્ર.કુ. અનંત ..29
- ઈશ્વરીય બક્ષિસ ડ્ર.કુ. ગોદાવરીબેન ..30
- ચેત મહંદર ગોરખ આયા ડ્ર.કુ. જયુભાઈ ..32

લવાજમના દર

ભારતમાં

વાર્ષિક લવાજમ	રૂ.	૧૦૦.૦૦
આજીવન સભ્ય	રૂ.	૨૦૦૦.૦૦
છૂટક નકલ	રૂ.	૧૦.૦૦

વિદેશમાં

એરમેઈલ વાર્ષિક	રૂ.	૧૦૦૦.૦૦
આજીવન સભ્ય	રૂ.	૧૦૦૦૦.૦૦

કૃતિઓ તથા સેવા સમાચાર
મોકલવાનું સરનામું

ડ્ર. કુ. ડો. કાલિદાસ પ્રજાપતિ

તંત્રી : જ્ઞાનામૃત

જી-૨, ૨૨, શિવમ એપાર્ટમેન્ટ,

નવા વાડજ, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩.

Phone : 079 - 27621551

મુદ્રક : રાજયોગિની સરલાદીદી
પ્રકાશક : બ્રહ્માકુમારી ઉષાબેન

સ્થાનિક સેવાકેન્દ્ર

આવશ્યક નોંધ

લવાજમની રકમનો ડ્રાફ્ટ નીચેના નામે લખશો.

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલય (ગુજરાતી જ્ઞાનામૃત)

લવાજમ મોકલવાનું, સરનામું બદલાયાની જાણ કરવાનું તથા પૂછપરછનું સરનામું નીચે મુજબ છે.

ગુજરાત ઝોન મુખ્યાલય :

બ્રહ્માકુમારીઝ, સુખશાંતિ ભવન, ગામડીવાળા ડેરી સામે,
ભુલાભાઈ પાર્ક રોડ, કાંકરિયા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

Phone : 079 - 25324160, 25324460, 25324660

પ્રકાશન સ્થળ :

રાજયોગ ભવન, ૧, ચતુર્ભુજ કોલોની,
ગોરધનવાડીનો ટેકરો, કાંકરિયા, અમદાવાદ-૨૮.

Phone : 079 - 25431676

Email : gyanamrit.guj@gmail.com

તંત્રી સ્થાનેથી સૂક્ષ્મ સંસ્કારોની આંટીઘૂંટી

જ્ઞાનમાર્ગમાં ચાલતાં ચાલતાં, સમય જતાં, પુરુષાર્થમાં તીવ્રતા આવતાં કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, અહંકાર, આળસ વગેરે માથાભારે વિકારોને પણ આપણે મહાત કરી લઈએ છીએ. જીવનમાં સુખ, શાંતિ અને દિવ્યાનંદની અનુભૂતિ થાય છે. જીવનમાં દિવ્યગુણોની વસંત ખીલે છે જે સર્વત્ર પરિમલ પ્રસરાવે છે. સ્વયં ધન્યતાની, પ્રસન્નતાની અનુભૂતિ કરીએ છીએ.

આમ છતાં આપણે એવો દાવો નથી કરી શકતાં કે આપણે સર્વ વિકારોને તેનાં બાલબચ્ચાં, વંશવેલા સહિત જીત્યાં છે. અવારનવાર સૂક્ષ્મ સંસ્કારો ચટકા ભરતી જીવાતોની જેમ પરેશાન કરે છે. સમય, સંજોગો, વાતાવરણ કે એવી પરિસ્થિતિ આવતાં સૂક્ષ્મ સંસ્કારોની જીવાતો વધતી જાય છે. તે ચટકા ભરે છે ત્યારે તેની હાજરીની નોંધ લેવાય છે.

આ સૂક્ષ્મ સંસ્કારોની ભૂતાવળ ભેદ ભરમવાળી, આંટીઘૂંટીવાળી, પતંગપર્વના દોરાઓનાં ગૂંચળાં જેવી બની જાય છે. તેના છેડા શોધતાં નાકે દમ આવી જાય છે. કેટલીકવાર તો ભલભલા મહારથીઓને પણ પરસેવો છૂટી જાય છે. બધું ઓ.કે. છે એમ આપણે કહી શકતા નથી. ક્યાંક વાગેલા કાંટાની વેદના છે. સૂક્ષ્મભૂલોના સ્વીકારની વ્યથા છે. મહારથી હોવા છતાં સૂક્ષ્મ સંસ્કારોની પરેશાનીનો સ્વીકાર છે.

આ સૂક્ષ્મ સંસ્કારોની ઓળખ સૌને છે. તેને સૂક્ષ્મદર્શક ચંત્રથી જોવાની જરૂર નથી. જ્યારે પ્રતિભાનું ટાઈટલ મળે, યોગ્યતાનો સ્વીકાર થાય ત્યારે તે વિશેષતાઓ અને યોગ્યતાઓની પણ સભાનતા વધતી જાય છે. ક્યારેક આ યોગ્યતા,

વિશેષતા કે આવડતની નોંધ ના લેવાય કે તેને યોગ્ય પ્રસિદ્ધિ ના મળે, મન ઈચ્છિત પ્રાપ્તિ ના મળે, તો સૂક્ષ્મમાં પણ વિચારો રૂપી ફીડીઓની વણઝાર ચાલવા લાગે છે. બધું સમુંસૂતર ચાલતું હોય છતાં તે પોતાની હાજરીની નોંધ કરાવવા લાગે છે.

અવનવા કાર્યક્રમોની ઉજવણીમાં પણ સૌને સ્થાન આપવાનું, સૌને ન્યાય આપવાનું નિમિત્ત આત્માઓ માટે મુશ્કેલ બનતું હોય છે. ત્યારે સાગરપેટાં બનીને, માનશાનની, પદની અપેક્ષાથી ફારેગ થવાનું સ્વેચ્છાએ સ્વીકારનાર ઘણા ઓછા હોય છે. ક્યારેક તો લોકો એવા અવસરોની પ્રતીક્ષામાં હોય છે. ત્યારે આવા રૂડા અવસરોને ભૂલવાનું તેમનામાં સામર્થ્ય હોતું નથી. જે અનિવાર્ય સંજોગોમાં અવગણના થાય કે મુશ્કેલીથી એમ ના બને, તો આપણે કરેલાં કાર્યોની લાંબીલચ યાદી નયનો સામે ઘૂમવા લાગે છે. તુલનાત્મક અધ્યયન શરૂ થઈ જાય છે. વ્યક્તિઓનાં ગુણદોષોનાં લેખાંજોખાં શરૂ થઈ જાય છે. જ્યારે તીવ્ર પુરુષાર્થની પળો માણવાની હોય ત્યારે આવી વાતો ક્ષુલ્લક લાગે છે.

આવા સૂક્ષ્મ સંસ્કારોની યાદી ઘણી લાંબી છે. તેને ગમે તેટલી લંબાવીએ છતાં તે બાકી જ રહી જાય. વાતવાતમાં ફીલીંગના ફ્લુથી પરેશાન થઈએ. ગમા-અણગમાના ચક્કરમાં મુખના ભાવો બદલાઈ જાય. કર્મદોષ, દૃષ્ટિદોષ, શ્રવણદોષ, વિચારદોષ, વાણીદોષ, સ્વાદદોષ વગેરે સૂક્ષ્મ વિકારો પીડા જન્માવે છે. અવારનવાર પ્રશંસાનાં પુષ્પો સ્વીકારવાની ટેવ હોવાથી તે ન મળે ત્યારે મુખ મ્લાન થઈ જાય. સેવાના સ્વીકારની અપેક્ષા વધતી જાય. તન, મન, ધનથી કરેલી સેવાઓની

નોંધો મનના કોમ્પ્યુટરમાં ટાઈપ થતી જાય અને તેનાં પેજનાં પેજ નીકળતાં જાય. ટૂંકમાં આપણે જે કરવાનું હોય તે કરતાં નથી. અને જે તીવ્ર પુરુષાર્થ કરવાનો છે. સ્વના સંસ્કારોનું પરિવર્તન કરવાનું છે તેનો એજન્ડામાં પ્રથમ સ્વીકાર કરવાનું વિસરાઈ જાય છે.

એક શુભ સંકેત મળ્યો. મહેસાણામાં પરિવર્તન ગ્રુપની ભઠ્ઠી થઈ. મહાશિવરાત્રીએ મીઠા મીઠા અવ્યક્ત બાપદાદાએ પરિવર્તનનો મંત્ર આપ્યો. સંગમયુગની ૮૧મી શિવજયંતી સૌએ ધામધૂમથી ઉજવી. પણ હવે સૂક્ષ્મ સંસ્કારોને સ્વાહા કરવાની ભઠ્ઠીનો આરંભ કરીએ. બાબાએ તો હસ્તક્રમલ દ્વારા ઘણા લાંબા સમય સુધી વરદાનોની વર્ષા કરી. પણ એ વરદાનોને આત્મસાત્ કરી શકીએ. તેવો પુરુષાર્થ, તેવી તપસ્યા, તેવો કર્મયોગ પણ કરવો પડશે ને ?

મીઠા બાબાએ સાકાર અને અવ્યક્ત વાણીઓમાં જ્ઞાનના અમૂલ્ય ભંડારો ઠાલવ્યા છે. આવા બહુમૂલ્ય ખજાનાઓનું મૂલ્ય કોઈ આંકી શકે તેમ નથી. જે જ્ઞાનયોગથી પિતાશ્રી પ્રજાપિતા બ્રહ્મા સંપૂર્ણ કર્માતીત, અવ્યક્ત ફરિસ્તા બન્યા. તે પછી હવે કંઈ વિશેષ જાણવાનું બાકી રહ્યું નથી. તેથી જ તો અવ્યક્ત બાપદાદા પોતાનો અસીમ પ્રેમ બ્રહ્માવત્સો ઉપર સતત ઠાલવી રહ્યા છે. પોતાનો પાર્ટ બાબા અદ્ભુત, અવર્ણનીય રીતે બજાવી રહ્યા છે. સૂક્ષ્મ સંકેતો આપી રહ્યા છે. પોતાની સંપૂર્ણ અવસ્થાનો સાક્ષાત્કાર કરવાની આ વેળા છે. સર્વ દિવ્ય ગુણોના સંસ્કારોની સજાવટ કરવાનો આ ઉત્સવ છે. જ્યારે દિવ્યગુણોના સર્વ આભૂષણોથી સજ્જ બની જઈશું ત્યારે છેલ્લે માળાથી સુશોભિત થઈ શકીશું. જો કે બાબાએ તો બ્રહ્માવત્સોને સંપન્ન સમજીને, સંપૂર્ણ સ્વરૂપોનો સાક્ષાત્કાર કરાવીને ચમકતી માળા પહેરાવી જ દીધી છે.

અવ્યક્ત બાપદાદાએ સૂક્ષ્મ સંસ્કારો પર વિજય મેળવવા ઉચ્ચારેલાં મહાવાક્યો

જે સૂક્ષ્મ સંસ્કાર સમય પર દગો દે છે તે અંતમાં પણ દગો દેવા માટે નિમિત્ત બની જશે એટલે આજે આ સંસ્કારોના સંસ્કાર કરો એને બદલવા માટે તીવ્ર પુરુષાર્થો બનો.

સંસ્કારોને ભસ્મ કરવા માટે વિશેષ એકાગ્રતાની શક્તિની જરૂર છે. જે સ્વરૂપમાં એકાગ્ર બનવા ઈચ્છો, જેટલો સમય એકાગ્ર બનવા ઈચ્છો, એવી એકાગ્રતાનો જે સંકલ્પ કર્યો અને ભસ્મ. એને કહેવાય છે યોગ અગ્નિ.

હજુ સુધી જે જૂના સંસ્કારોના અંશ રહી ગયા છે તે વચ્ચે વચ્ચે વંશ પેદા કરી દે છે. પછીથી ચુક્ર કરવું પડે છે. સમય પ્રમાણે બાપદાદાને ચુક્રનું સ્વરૂપ પસંદ નથી. એટલે બાપદાદા દરેક બાળકને માલિકના રૂપમાં જોવા ઈચ્છે છે.

નાનાં નાનાં સૂક્ષ્મ પાપ શ્રેષ્ઠ સંપૂર્ણ સ્થિતિમાં વિઘ્નરૂપ બને છે. એટલે પોતાનું સૂક્ષ્મ ચેકીંગ કરીને આ પાપોથી મુક્ત બનો. એવું ના વિચારો કે આમ તો સૌ કરે છે. આ પણ સંપૂર્ણ સિદ્ધિની પ્રાપ્તિના માર્ગમાં સૂક્ષ્મ વિઘ્ન છે એને ચેક કરો અને ચેન્જ (પરિવર્તન) કરો.

સ્વયંના સૂક્ષ્મવિકારોનું યથાર્થ પરીક્ષણ કરી, તેને જવાલાસ્વરૂપ યોગમાં સ્વાહા કરીને સ્વયંની સ્થિતિને અચલ, અડોલ, એકરસ અને શક્તિશાળી બનાવીએ એજ અભ્યર્થના.

॥ ઓમશાંતિ ॥

- બ્ર. કુ. કાલિદાસ

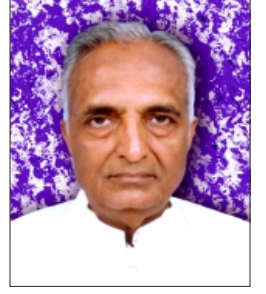
વાણીની શક્તિનું તીર મોટેભાગે મસ્તિષ્ક સુધી પહોંચે છે. અનુભૂતિનું તીર દિલ સુધી પહોંચે છે. તો સમય પ્રમાણે એક પળમાં અનુભૂતિ કરાવી દો.

દીદી મનમોહિનીજી સાથેના પ્રસંગોની પાંખો પર

બ્ર.કુ. રમેશ, ગામદેવી, મુંબઈ

વર્ષો પહેલાંની વાત છે. અપંડ ભારતનું વિભાજન થયું. કરાંચી વગેરે પ્રદેશ પાકિસ્તાનમાં ગણાવા લાગ્યો. તેથી ઘણાંને સ્થળાંતર કરવાની ફરજ પડી. પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયનું મુખ્યાલય તે સમયે કરાંચીમાં હતું અને તેમાં રહેતા સમર્પિત બહેન ભાઈઓના સગાઓ સતત લખતા કે આપ સર્વે ભારત આવી જાવ.

બધાંના નિમંત્રણ પર કરાંચીમાં પિતાશ્રીએ નિર્ણય લીધો કે વિશ્વ વિદ્યાલયનું સ્થળાંતર ભારતમાં થાય. પણ ક્યાં જવું ? આ નિર્ણય કરવા નિમિત્ત કોણ બને ?

પિતાશ્રીએ દીદી મનમોહિનીજીને નિમિત્ત બનાવી કહ્યું કે બેટી, એવું સ્થાન શોધો જ્યાં ચારે બાજુ પહાડ હોય, થોડી હરિયાળી હોય અને એવું સ્થાન હોય જે ઐતિહાસિક પણ હોય. શાસ્ત્રોમાં પણ ગાયન છે કે પાંડવો અંતમાં પહાડો પર ગળવા ગયા તો એવી એકાંત પહાડી ભૂમિ પર યોગ તપશ્ચર્યા કરી શકાય તેવું સ્થાન શોધજો. અને દીદીજી ભારતમાં મુંબઈ આવીને આજુબાજુ માથેરાન, મહાબળેશ્વર, લોનાવાલા વગેરે સ્થળોએ ગયાં પણ તેમાંનું કોઈ સ્થળ પસંદ પડ્યું નહિ. પ્રવાસ આગળ ઘપે છે. ત્યાંથી દીદી અમદાવાદ આવ્યાં. અમદાવાદમાં દીદીને સૂચન મળે છે કે માઉન્ટ આબુની પહાડી સુંદર, ઐતિહાસિક અને પર્યટકોને માટે મન ભાવન છે.

દીદીજી થોડા સાથીઓ સહિત માઉન્ટ આબુ તરફ સિદ્ધાવ્યાં. પહાડ ઉપર જેમ જેમ મોટર ચઢતી જાય છે તેમ તેમ પહાડનું તે ચઢાણ દિલમાં કલ્પ પહેલાની સ્મૃતિને જાગૃત કરે છે. ઉપર જઈને શહેર જુએ છે. દિલને ગમવા માંડે છે. સવાર થતાં જ યોગ્ય મકાનની શોધ શરૂ થાય છે. જે વ્યક્તિ

પહેલી મળે છે તે મકાનોના દલાલ હોય છે. આ રીતે મન પસંદ મકાન અર્થાત્ વૃજકોઠી કહેતા તે મકાન દલાલ બતાવે છે. મકાન પસંદ પડી ગયું. ટેલીગ્રામના તાર ઝણઝણવા માંડે છે અને શબ્દો તેના ઉપર વહેતા વહેતા કરાંચી પહોંચે છે કે યોગ્ય પસંદગીનું સ્થાન મળે તેમ છે. સ્થાનનું નામ છે માઉન્ટ આબુ. આ રીતે ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયનું સ્થળાંતર થાય છે. આમ માઉન્ટ આબુની સાથે દીદી મનમોહિનીજીનું નામ સદા સંલગ્ન રહેશે, જોડાયેલું રહેશે.

અને સ્મૃતિની પાંખો ઉપર મન આગળ ઉડે છે. વાત ૧૯૬૨ની છે. પિતાશ્રીને અમે પૂછ્યું કે આપણાં વિશ્વ વિદ્યાલયનાં અનેક સેવા કેન્દ્રો છે તેમાંથી થોડા સેવા કેન્દ્રોની અમે મોટરમાં સફર કરીએ. પિતાશ્રીએ કહ્યું ભલે. આમ અમે મુંબઈથી કારમાં નીકળ્યાં. પહેલા ત્રણ દિવસની લાંબી સફરમાં મારા લૌકિક બા-શાંતા માતા થાકી ન જાય તેથી તેઓ અને દાદી પુષ્પશાંતાજી ટ્રેનમાં દિલ્હી આવે એમ નક્કી થયું. અમે કારમાં આગ્રા, મથુરા વગેરે ફરતા દિલ્હીમાં રજોડી ગાર્ડન સેવા કેન્દ્ર પર પહોંચ્યા. દીદીજી તે સમયે તેનાં મુખ્ય સંચાલિકા હતાં. ત્યાં ૬-૭ દિવસ રહ્યા અને પહેલીવાર બડી દીદી (મનમોહિનીજી)ના ઘનિષ્ઠ સંપર્કમાં આવ્યા. તેમના પ્રેમાળ, સ્નેહાળ

સ્વભાવનો પરિચય થયો. દિલ્હીથી અમૃતસર તરફ પ્રસ્થાન કરતાં પહેલાં મેં શાંતામાતાને કહ્યું કે મેં તમને મુંબઈમાં આપ્યા હતા તે ટ્રાવેલર્સ ચેકો લાવો. જેને વટાવીને આગળની સફર માટે સહેજ સાધન બનાવીએ. તપાસ કરતાં ખબર પડી કે તે ક્વર મુંબઈમાં જ રહી ગયું. શું કરવું ? હું એકલો મુંબઈ પાછો જઈને પૈસાનો પ્રંબંધ કરું ? મેં દીદીજીની સલાહ લીધી. અને તરત જ એક ક્ષણમાં દીદીએ કહ્યું, અરે રમેશજી એ ક્યાં મોટી વાત છે. મુંબાવાની જરૂર નથી. બોલો હું તમને મદદ કરું. કેટલા પૈસા જોઈએ છે ? એક ક્ષણમાં મુશ્કેલીમાં સામેવાળાને મદદ કરવાનો નિર્ણય લઈ શકે તેવું તેમનું મીઠું હૃદય હતું. જીવનમાં નિર્ણય તો અનેક લેવા પડતા હોય છે પણ ત્વરિત, સાચા અને યોગ્ય નિર્ણય કરવાની કરામત જોઈએ. તે કરામત બડી દીદીમાં હતી. આ વિશ્વ વિદ્યાલયમાં અનેક મહત્વપૂર્ણ નિર્ણયો તેઓએ લીધા અને આપણે બધા તે નિર્ણયોના શુભ ફળો અનુભવી રહ્યા છીએ.

અને વાત છે ૧૯૮૦ની. અમદાવાદથી સરલાબેનનો મારા ઉપર ઓફિસમાં ફોન છે. ખબર પડે છે કે દીદીજીનો યુરોપ, અમેરિકાનો પ્રોગ્રામ બની રહ્યો છે. મેં હસતાં હસતાં કહ્યું કે સરલાબેન, બડી દીદીને કહેજો કે હું તેમની સાથે વિદેશયાત્રા પર જવા તૈયાર છું. મને લાગે છે કે સાથે એક ભાઈ હોવો જરૂરી છે. સરલાબેન આબુનો ટ્રંક કોલ જોડે છે. સમય બપોરના ૧.૩૦નો છે. આબુમાં બધા બપોરનું ભોજન લેતા હોય છે. અને વાત નીકળે છે વિદેશ પ્રવાસની. દાદી પ્રકાશમણિજી કહે છે કે દીદી, તમારી સાથે એક ભાઈ જરૂર જોઈએ. આપણે રમેશને કહીએ ને ? અને ફોનની ઘંટડી રણકી. સરલાબેને મારો સંદેશ દાદીજીને આપ્યો અને દાદીજી કહે કે અમે પણ તેવો જ વિચાર કરતા હતા. અને વિમાનની

પાંખો પર ઉડતા લંડન, ન્યુયોર્ક વગેરે સ્થળોએ અમે પહોંચ્યાં. ત્યાંથી ગયાના શહેર તરફ જવા માટે ઉપડ્યા. સાથે બીજા ૫-૬ ભાઈ બહેનો હતાં. અમે ગયાના પહોંચ્યા. તો ખબર પડી કે અમારો સામાન નથી પહોંચ્યો. શું કરવું ? બડી દીદી પાસે પહેરેલાં કપડાં સિવાય બીજાં કોઈ વસ્ત્રો નહોતાં. છતાં પણ જરાયે ક્ષોભ, ચિંતા કે હલચલમાં બડી દીદી ન આવ્યાં. અને તેમની તે મૂર્તિએ બાકીના બધાને પ્રેરણા આપી. બધા ડ્રામાના ભાવિ પર અટલ રહ્યા.

રાત્રે ૧.૩૦ વાગે અમે સેન્ટર પર પહોંચ્યા. સૂતાં સૂતાં ૨.૦૦ વાગ્યા. તે પહેલાં બડી દીદી મારી પાસે આવીને કહે છે, રમેશજી સૂવામાં ઘણું મોડું થયું છે. નિશ્ચિંત થઈને નિદ્રા કરજો. ભલે આજે પ્રાતઃ ૪.૦૦ વાગે યોગ ન થાય. થોડો આરામ કરવાથી શરીરમાં સ્ફૂર્તિ રહેશે. અને હું આરામથી સવારે ૫.૦૦ વાગે ઉઠ્યો. બડી દીદી મળ્યાં. ઓમશાંતિના મીઠા શબ્દોની લેણદેણ કરી. જાણવા મળ્યું કે દીદી તો સવારે ૨.૩૦ વાગે ઉઠી ગયા અને નિયમ પ્રમાણે યોગ વગેરે કાર્ય કર્યું. મેં દીદીને કહ્યું, દીદીજી તમે મને સૂવાનું કહ્યું અને આપે કેમ આ પ્રમાણે કર્યું ? દીદી કહે, રમેશજી, શરીરે સૂવા ન દીધી. રોજ ૨.૩૦ વાગે ઉઠવાની, સ્નાન કરવાની અને પછી બાબાની મીઠી યાદમાં બેસવાની ટેવ છે. તે પ્રમાણે શરીરે પોતાનું કામ ૨.૩૦ વાગે શરૂ કર્યું. ૬૦-૭૦ વર્ષની ઉંમરે પણ ૨૦૦૦ માઈલની સફર કર્યા પછી સવારે ૨.૦૦ વાગે સૂવા છતાં ૨.૩૦ વાગે શરીર ઉઠાડી દે. શરીર રૂપી રથમાં આપણે પણ રથી છીએ. થાક આપણને ઉઠવા ન દે અને દીદીનું શિસ્તબદ્ધ જીવન અને શરીર તેમને ઈશ્વરીય મર્યાદા વિરૂદ્ધ સૂવા ન દે. શરીરની ઈન્દ્રિયો ઉપર સાચું આધિપત્ય દીદીનું હતું. આ માટે જ શિવ બાબાએ કહ્યું છે કે શરીરની ઈન્દ્રિયો પર અધિકાર જેટલો

વધારે એટલો-સતયુગમાં સર્વ ઉપર અધિકાર વધારે શ્રેષ્ઠ. દીદીજીમાં યોગીજીવનની ઝલક જોવા મળી, અનુભવી અને તેને ધારણ કરવાની પ્રબળ શક્તિ મળી.

અમે ત્યાંથી ત્રીનીદાદ, બાર્બબેડોઝ, લોસ એંજલીસ વગેરે અમેરિકાનાં સેવાકેન્દ્રોનું ભ્રમણ કરીને અમે પાછા લંડન પહોંચ્યાં. જે સામાન જતો રહ્યો તેમાં બડી દીદીની દવાઓ હતી. બ્લડ-પ્રેશરની દવાઓ ન હોવાને કારણે તે વ્યાધિ વધતો જતો હતો. અને હું લંડનથી ૧૦૦ માર્ચલ દૂર લીડસમાં હતો. સાંજે ત્યાં મારું યુનિવર્સિટીમાં ભાષણ હતું. ત્યાં તો ફોનની ઘંટડી રણકી. જાનકીદાદી કહે કે રમેશજી, દીદીને માટે નિર્ણય લીધો છે કે કાલે સવારે જ પાછા તમે બધા મુંબઈ જાવ. તમે તરત જ લંડન આવો. રાત્રે ૮.૩૦ વાગે હું પાછો લંડન પહોંચ્યો. મુરલીભાઈને ઘેર ગયો. અને બીજા દિવસની ટિકિટો લઈને સેન્ટર પર પહોંચ્યો. હવાઈ જહાજ લંડનથી ઉપડ્યું. બધી જ સીટો ભરેલી હતી. દીદીને આરામની જરૂર હતી. શું કરવું ? મોહિનીબેનને મેં કહ્યું કે હું પાછળની સીટ પર જાઉં છું તમે દીદીને આરામ આપો.

પાછળ કોઈ સીટ ખાલી ન હતી. ૩-૪ કલાક ઊભા રહેવું પડ્યું. પણ દીદીને ખબર પડી. સહનશક્તિની મૂર્તિમંત પ્રતિમાથી આ સહન ન થયું. સજળ નયને મને કહે અરે રમેશજી, આપે આમ શું કામ કર્યું ? બીજાને જરા પણ કષ્ટ ન પડે તેવી ભાવના અને ધ્યાન સદા રાખતા. આબુમાં આવતા દરેક ભાઈ-બહેનની રહેવાની સગવડો તેઓ અંગત રીતે જોતા. બીજાની અગવડોને પોતાની અગવડ સમજી તેને દૂર કરવાનો તેમનો સ્વભાવ હતો. મેં પણ દીદીને કહ્યું આપ મારી ચિંતા ન કરો. મને જરા પણ કષ્ટ થયું નથી. મારી તો ઈચ્છા છે કે ડ્રામામાં ફરીથી એવા સંજોગો બને કે આપની સાથે હું તથા લચ્છુબહેન પાછા

વિદેશયાત્રા પર જઈએ. દવાઓ પણ સાથે હોય અને આપણે બીજાની ઈશ્વરીય સેવા સુંદર રીતે કરી શકીએ.

તેઓ મુંબઈમાં હતા. આબુથી એક બહેન હૈદરાબાદ જઈ રહ્યા હતા. રસ્તામાં મુંબઈમાં બડી દીદીને મળવાની તેમને ઈચ્છા થઈ. પણ તેઓ બીજા સેન્ટર પર પહોંચી ગયા. તે બહેનને મેં ફોન પર દીદી સાથે વાત કરતા જોયા. દીદીએ નિર્જીવ ફોનમાં પણ ચેતનતા ભરીને એટલો પ્રેમ-સ્નેહ તે બહેનને આપ્યો કે તે બહેનનાં નયનોમાંથી સ્નેહની ગંગા વહેવા માંડી. મારું આત્મચિંતન ચાલ્યું. રમેશ, ગુસ્સાથી બીજાની આંખોને લાલ કે ભીની કરી શકાય પણ સ્નેહથી દ્રવિત કરવાની શક્તિ મેં કેળવી છે ! જ્ઞાનદાન, ધનદાન વગેરે ઘણાં દાનો કરી શકાય પણ સ્નેહદાન (પ્રેમનું) અને ભાવનાઓના તારને રણકારવાની કળા શીખી છે ? નિર્મળ અણિશુદ્ધ પ્રેમ અને સ્નેહની શક્તિનું દાન કરવાની શક્તિ દીદીમાં હતી. તેથી તેઓ બધાના દિલને જીતતા, પોતાના બનાવી દેતા.

મુંબઈથી હાઈકોર્ટના ૧૦ જજોને આબુમાં યોગ શિબિર કરાવવા લઈ જવાનો પ્રસંગ બન્યો. ન્યાયાધીશો, જલ્દીથી બીજાની સાથે ભળતા નથી. પણ આબુમાં જમવાના ટેબલ પર બધા બેઠા છે. અને બડી દીદીએ મનમોહક શબ્દ અને વ્યવહારથી બધાનું દિલ જીતી લીધું. બધાને ઘરનાં સગાં-સંબંધી બનાવી દીધાં, દૈવી પરિવારનાં સભ્યો બનાવ્યા. સાંજે આબુ સ્થિત સંગ્રહાલયનો વાર્ષિકોત્સવ હતો. એક જજ સાહેબને તેમાં પોતાના અનુભવોનું વર્ણન કરવાનું કહેવામાં આવ્યું. તેઓના દિલમાં બપોરના દીદીનાં મીઠા વ્યવહારનો રણકો ગુંજતો હતો. જજ સાહેબે સભામાં કહ્યું કે બ્રહ્માકુમારી બહેનો કહે છે કે સતયુગ આવવાનો છે. પણ તે શબ્દોમાં હવે

સુધારો કરીને કહીએ કે સતયુગ આવી ગયો છે. તેનો અનુભવ કરવો હોય તો પાંડવભવનમાં આવો. જજ સાહેબના પાવન નિર્ણય સમાન નિર્મળ શબ્દોનો સાદ દીદીનાં પાવન નિર્મળ સ્નેહભર્યા વ્યવહારનો પ્રતિસાદ હતો. તેમની હાજરી સતયુગી શાંતિ અને શીતળતાનો અનુભવ કરાવતી. સતયુગની અનુભૂતિ સિદ્ધ કરાવવાની સહજસિદ્ધિ તેમનામાં હતી.

અનેક બીજા સ્નેહભર્યા પ્રસંગોને સ્થળ મર્યાદાને કારણે છોડીને ગુરુવાર ૨૮ જુલાઈના દિવસોનાં સ્મરણોને વાગોળીએ. બે રાત્રિ હોસ્પિટલમાં જ રહ્યો હતો. અને સવારે સ્નાન કરવા અમે ઘેર આવ્યા ૯.૪૦ થઈ હતી. ફોનની ઘંટડી રણકી. સુદેશબહેન કહે છે કે જલદી આવો. લાગે છે કે દીદી હવે શરીરમાં નથી. જલદી હોસ્પિટલમાં પહોંચ્યા અને દીદીની પાવન અર્થાને બોઈ. ડોક્ટર સાથે વાત કરી અને આબુમાં તે પાવન અર્થાને લઈ જવાની અનુમતિ તેઓએ આપી. તરત જ ગામદેવી સેન્ટર પર ગયો. બધી જ મોટી બહેનો ત્યાં આગળ હતી. શીલબહેને કહ્યું, રમેશજી મધુવનમાં બધાની ઈચ્છા છે કે અગ્નિસંસ્કાર આબુમાં થાય. આબુ સુધી અર્થાને લઈ જવાની જવાબદારી તમારા ઉપર. મેં કહ્યું નિર્ણય બધાનો, જવાબદારી બધાની અને હું ફક્ત નિમિત્ત. બધી બહેનોએ હા પાડી. આબુ સુધી જવા માટે એમ્બ્યુલન્સ નક્કી થઈ. અંતિમયાત્રા શરૂ થઈ. રસ્તામાં દર્શન કરવા કેટલાય ભાઈબહેનો કલાકોથી રાહ બેતાં ઊભાં હતાં. અનેક અદ્ભુત ચમત્કારોનો અનુભવ શિવબાબાએ કરાવ્યો. બાબા કહે તે એક વાત ઈચ્છા પ્રગટ કરી હતી કે દીદી સાથે ફરી એકવાર યાત્રા કરું અને સાથે લચ્છુબહેન પણ હોય. અને તે ઈચ્છા આજે આ અંતિમયાત્રામાં નિમિત્ત બનાવી બાબા પૂર્ણ કરાવે છે. મેં પણ બાબાને કહ્યું, બાબા

જેમ દીદીજીનાં અંતિમ જીવન સુધીનો સાથ આપે મને આપ્યો તેમ મારા જીવનની અંતિમ ક્ષણો સુધી આપ સફળ કરાવજો. અને અંતરીક્ષમાં બાબા અને દીદીજી હસતાં હતાં, મલકાતાં હતાં.

દીદીજીની જેમ આપણાં બધાંનું જીવન સફળ બને. આપણે પણ બધાંનાં ઈષ્ટ બનીને કષ્ટરહિત જીવન જીવી, સેવા કરીને તેમનાં દિલને દિલારામ પરમાત્માના સંગે જોડાવીએ અને અષ્ટ રત્નોમાં આવીએ. દીદીનાં જીવને આપણને અષ્ટ રત્નો અને ઈષ્ટ બનવાનું શીખવાડ્યું. આ શિક્ષણ અમર રહ્યો. દીદીની સ્મૃતિ આપણા જીવનમાં અમર રહ્યો.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. ૧૯નું અનુસંધાન) .. મૃત્યુની પરિભાષા સ્વરૂપને વિસ્મૃત કર્યા પછી શરીરભાનને વશ થઈ જે પાપકર્મોનો બોજ તમારા આત્મા ઉપર છે, તે મારી (પરમાત્મા શિવ) સતત યાદથી ભસ્મ કરો. સ્વયંની સંપૂર્ણ કર્મતીત અવસ્થાએ આવી પહોંચો કે તુરંત હું તમને પુનઃ સ્વધામ-શાંતિધામ-નિર્વાણધામ લઈ જઈશ. આમ પરમાત્મા, આત્માઓને ગેરંટી આપી રહ્યા છીએ, કારણ હવે આ વિશ્વનાટક પૂર્ણતાના આરે છે. એટલે સંસારના સમગ્ર માનવાત્માઓએ આ શરીરરૂપી વસ્ત્રોનો ત્યાગ કરી પરમધામ (શાંતિધામ-નિર્વાણધામ-બ્રહ્માંડ) ઘેર પાછા વળવાની તૈયારી આપણે સૌએ ચોક્કસ કરવાની છે.

આત્મબંધુઓ, સમય ઓછો છે, મંજિલ દૂર છે ત્યારે આપણે તેજ (ઝડપી) કદમ ભરવા પડે તે પહેલા આત્મજાગૃતિ સાથે બસ ચાલવા માંડીએ આપને મંજિલ મળી રહે એવી શુભેચ્છા સાથે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

પ્રસન્નતાના પથ પર

બ્ર.કુ. શિવાનીબેન, ગુરુગ્રામ, હરિયાણા

નવી માન્યતાઓ

પ્રશ્ન : આપણે કહીએ છીએ કે હું ખુદને ભૂલીને તમને પ્રેમ કરું છું.

ઉત્તર : અહીંયા તો એક માન્યતા (બીલીવ સીસ્ટમ) બાંધી લેવામાં આવેલ છે કે, ખુદ પોતાના માટે કરવું તે સ્વાર્થ છે અને બીજા માટે કરીએ તે પ્રેમ. બીજા માટે કરવું છે પણ તે થશે જ નહીં.

પ્રશ્ન : તે તો બનીજ નથી શકતું અને તેટલે આટલું કરવા છતાં અને સંકલ્પો આપવા છતાં પણ લોકો કહે છે કે, હા હું સમજું છું કે. સંકલ્પથી કામ થાય છે. હું તેને ઘણા જ સારા વિચારો આપતો હોવા છતાં હું મારી પોતાની અંદરથી જ ઠંકારાત્મક નથી.

ઉત્તર : ઘણા લોકો કહે છે કે, મને સમજાય છે કે, આપણા સંબંધો થોડા વણસેલા છે. આપણે બેસીને આ સંબંધને શુભ ભાવના આપવી જોઈએ પરંતુ પોતાનીજ સ્થિતિ શુભ ભાવના આપી શકે તેવી છે જ નહીં.

પ્રશ્ન : કારણ કે આપણે તનાવમાં બેસીને બીજાઓને શુભ ભાવના મોકલીએ છીએ ?

ઉત્તર : તમે પ્રેમ સ્વરૂપ છો, તમે પવિત્ર સ્વરૂપ છો, તમે શાંત સ્વરૂપ છો, આ કાંઈ મોકલવાની વસ્તુ નથી. ઝણઝણાટ તો મનમાં છે અને તે તમો ઈચ્છો કે ન ઈચ્છો તો પણ પૂરા વાતાવરણમાં ફેલાતો જ રહે છે. રાજયોગ શિક્ષકો કહે છે કે, સંબંધમાં કાંઈ મહેનત નથી. ફક્ત તમે તમારી પોતાની જાતની સંભાળ કરો તો તમે જોઈ શકશો કે, કોઈ તમારી સંભાળ લઈ રહેલ છે. અને તેના માટે દરરોજ થોડો સમય પોતાના માટે કાઢી સવારમાં પોતાની સાથે પાંચથી દસ મિનીટ બેસો, ભલે મોડું થતું હોય. મોડું

થયું હોવા છતાં આપણે ફટાફટ તૈયાર થઈએ છીએ, ફટાફટ નાસ્તો કરીએ છીએ, બરોબર તેવી જ રીતે આ સમયની પણ તે મુજબ ગોઠવણ કરવાની છે. તમે તમારી દિનચર્યામાં પાંચ મિનીટનો સમય ખુદને માટે એવી રીતે નક્કી કરો કે તેની અસર તમારા આખા દિવસની કામગીરી પર ના પડે.

એના માટે મારે પોતે સજાગ બનવું પડશે મારે મને પોતાને પાંચ મિનીટનો સમય આપવાનો છે અને આ પાંચ મિનીટ માટે તમે ખુદના માટે પણ થોડી તૈયારી કરી લો અને સંકલ્પો તૈયાર કરો, તે મુજબ આખો દિવસ વર્તવું મુશ્કેલ લાગે છે. કારણ કે પૂરી જાગરુકતા નથી આવતી. દિવસની શરૂઆત સારા વિચારોથી થવી જોઈએ કે, હું શક્તિ સ્વરૂપ આત્મા છું અને આજે જે પણ પરિસ્થિતિ આવશે તે તમામ મારા વશમાં રહેશે.

આજનો દિવસ હું ધીરજ અને પ્રેમનો અનુભવ કરવા માંગુ છું અને આજે ભલે ગમે તે થઈ જાય છતાં પણ હું નારાજ નહીં થાઉં અને આવા વિચારો સાથે તમે તમારા કામ પર જાઓ અને જ્યારે આપણે આયોજન કરીએ છીએ કે આજે શું કરવું છે. ચાલો યોજના બનાવીએ કે... કેવી રીતે બનીશું અને તેથી આપણે વારંવાર ચાદ રાખીએ છીએ. આપણે હ્યુમન ડુઈંગ નહીં પણ હ્યુમન બીઈંગ્ઝ છીએ.

આજ કેટલીએ યોજનાઓ બનાવી એ કે, આજ આ કરીશું.... આ કરીશું અને તેની નોંધ

ડાયરીમાં કરી લો, તો પણ જો કોઈ કારણ સખબ તારો મૂડ બગડી ગયો છે તો તમારું પૂરું આયોજન બગડી જશે. તેથી સંમેલન, વાર્તાલાપ જેવો થવો જોઈએ નહીં થાય કારણ કે મેં મારું ધ્યાન મેં શું કરેલ છે તેના પર જ દીધેલ છે. તો ચાલો જોઈએ કેવું બનવાનું છે. હિસ્સો બનવાની પણ એક ડાયરી બનાવો, ડાયરી બનાવવી ના હોય તો એટલું તો કરો કે, આંતરિક ડાયરી લખવાનું શરૂ કરો અને છેવટે એક વસ્તુ તો તેમાં તમારા માટે નક્કી કરો કે, મૂલ્ય એ કે એવી વસ્તુ છે તે એક થી બધા જ મૂલ્યો જોડાઈ જશે. તમે આજે નક્કી કરી લો કે આજે ગમે તે થાય તો પણ હું ચીડાઈશ નહીં. આજે હું સ્થિર રહીશ. હવે સવારે તમે નક્કી કરેલ છે અને તે જોતાં જોતાં ખુદનું માનસ દર્શન કરતા કરતા જુઓ કે, ડ્રાયવર સાથે, ઓફિસમાં, તે જ સીનની કલ્પના કરો અને આ મન માટેનો પ્રોગ્રામ છે. તમે ઘેરથી આખા દિવસ માટે નીકળ્યા છો. ક્યારેક સવારની વાત થોડી ભૂલાય જાય છે અને તેથી એક કલાકના કામ પછી એક મિનીટ આરામ કરો અને દરેક કલાકે એક મિનીટ પોતા માટે ફાળવો. આ વાતને આપણે ઘણી વખત સાંભળી છે અને ઘણી વખત બોલી પણ છે. પણ અત્યાર સુધી શરૂ નથી કરી તો હવે શરૂ કરી દો.

હવે જુઓ કે, આપણે અગાઉ ચર્ચા કરી તે મુજબ તમે એલારામ મૂકવાનું શરૂ કરેલ છે, આ પહેલા આપણે તે બાબતે કેટલીય વાર ચર્ચા કરી પરંતુ એલારામ મૂકવાનું શરૂ ના કર્યું ત્યાં સુધી તે થતું ના હતું. આ એવું કામ નથી કે આપણે નક્કી કરીએ કે હા, થઈ જશે તો તે નહીં થાય. આપણે સજાગતાપૂર્વક એલારામ, કોમ્પ્યુટર રીમાઈન્ડર જેવા સાધનોનો ઉપયોગ હોમીયોપેથી દવાની માફક કરવો પડશે.

પ્રશ્ન : હવે એલારામ વાગ્યા વગર જ ઓટોમેટીક યાદ આવી જાય છે.

ઉત્તર : આતો શારીરિક ઘડિયાળ છે ને, તેથી તમને યાદ આવી જશે અને જેવું તમને યાદ આવશે કે, એક કલાક, કે તરત જ મૂકેલ એલારામ વાગશે.

પ્રશ્ન : અમે તો એમજ અવધારણા લખવાનું શરૂ કરેલ, પરંતુ અમારા આશ્ચર્ય વચ્ચે તમે કહેલું તેમ ફક્ત પાંચ મીનીટ માટે શરૂ કરવાનું છે.

ઉત્તર : ઘણા ભાઈ-બહેનો કહે છે કે, અમો બે વરસથી આ કાર્યક્રમ જોઈએ છીએ. તે અમને સારો લાગે છે. પણ તે મુજબ અમારાથી થઈ નથી શકતું. સાંભળી લીધું, તે સમજી પણ લીધું અને તેને સ્વીકારી લીધું આમ એક ડગલું તો આગળ વધ્યા અને તેજ મહત્વનું છે. આ જીવનયાત્રા છે. ઘણા એવા લોકો હતા. જેમણે શરૂઆતમાં સ્વીકારેલ નહીં અને કહેલ કે, એવી બીજી કઈ વસ્તુ છે કે, જેનાથી ગુસ્સો કર્યા વગર જ કામ થઈ શકે. ધીરે ધીરે પ્રયત્નો કર્યા. ક્યારેક પરિણામ મળેલ અને ક્યારેક નહીં પણ મળેલ. અને ક્યારેક થોડું મળેલ પરંતુ ધીમે ધીમે જીવનમાં આવતું ગયું. હવે જો પૂરી રીતે તેને આપણા જીવનમાં લાવવું છે તો નાનું નાનું હોમવર્ક કરી લેવું જોઈએ. આમાં પાંચ-દસ મિનીટથી વધુ સમયની જરૂર નથી. તેમ છતાં જો થોડો સમય આપવાથી આપણા સમગ્ર જીવનનું પરિવર્તન થતું હોય તો તે વધુ પડતું નથી.

પ્રશ્ન : જ્યારે આપણે પોતાને જોઈએ છીએ ત્યારે ખરેખર આપણું ધ્યાન બહારથી હટી જશે.

ઉત્તર : અમો એ આ શ્રેણી એટલા માટે શરૂ કરી હતી કે, ખુદ પોતાનું ધ્યાન રાખવું. અને આજ સુધી આપણે કહેતા કે, આધ્યાત્મિક એટલે ધ્યાન ધરવું. સાધારણ રીતે ધ્યાન રાખવું અને પોતાનું ધ્યાન રાખતા જ જાવ, રાખતા જ જાવ. તો બાકીની વસ્તુ પોતાની મેળે જ બરોબર થઈ જશે

અને સંબંધો તો તમને પણ ખબર ન પડે તે રીતે સારા થતા જશે. કારણ કે તમે તમારા વશમાં છે તે વસ્તુનું ધ્યાન રાખવાનું શરૂ કરી દીધેલ છે.

પ્રશ્ન : પહેલાં સંકલ્પો જાણ બહાર થતા હતા. પણ હવે તેમ નથી થતું ? મને એવી સમસ્યા આવી હતી કે, સંકલ્પ થાય તે પહેલાં તો તેની અનુભૂતિ થઈ જતી હતી. પરંતુ હવે થોડા પ્રયત્નો પછી અનુભૂતિ સુધી નથી પહોંચાતું.

ઉત્તર : હવે જુઓ, થોડીક મહેનત કરવાથી જ આપણે એ અવસ્થા સુધી પહોંચી ગયા છીએ કે, અનુભૂતિ થાય એ પહેલા જ આપણને તેની ખબર પડતી હોવાના કારણે આપણને આપણા વિચારો બદલવામાં મુશ્કેલી નથી પડતી. અને આટલી જ મહેનત કરવાથી જો, આપણી તંદુરસ્તી આપણા સંબંધો, આપણું ભાગ્ય બરોબર થાય છે અને તે જ તો આની સફળતા છે.

પ્રશ્ન : આપણી નિર્ણય કરવાની ક્ષમતા બરોબર હોય તેજ મોટી વાત છે.

ઉત્તર : તમામ વસ્તુઓ, તમે પ્રેમ, સંવેદનામાં છો, જે સંવેદના આજ સુધી તમો બીજામાં શોધી રહ્યા હતા, સંબંધોમાં શોધી રહ્યા હતા, તે હવે આપણે આપણા સંબંધોમાં કેવી રીતે લાવીએ ? જો તમારામાં સંવેદનાની ભાવનાજ નથી તો તે તમારી પાસે આવશે જ નહીં, ચાહે તમે તેના માટે ગમે તેટલા પ્રયત્નો કરો. જ્યાં સુધી તમારી અંદર પ્રેમ અને સંવેદના નથી. જેનો પ્રવાહ સતત વહેતો રહેવો જોઈએ અને શક્તિ તો વહી રહી છે પરંતુ મનમાં ક્યારેક એટલી રુકાવટ હોય છે કે, શક્તિ જઈ જ નથી શકતી.

પ્રશ્ન : જે શક્તિ જતી નથી અને જે શક્તિ જઈ રહેલ છે તો શું તે ક્યારો હોય છે ?

ઉત્તર : તમો એક મિનીટ થોભો, એક મિનીટમાં આપણે શું કરીએ છીએ ? એક મિનીટ રોકાઈને

આપણે તે સાફ કરી દઈએ છીએ, અને ફરી થોડીવાર પછી જો કાંઈ ભેગું થયું હોય તો પાછા એક મિનીટ રોકાવ ને તેને સાફ કરી લો. જેવી રીતે આ ટેબલ છે તેને આપણે દર કલાકે સાફ કરીશું તો તે ક્યારેય ગંદુ નહીં રહે પરંતુ તમે તેને લાંબા સમય સુધી સાફ નહીં કરો તો તે ગંદુ થઈ જશે. હવે જો તેને દર કલાકે કપડાથી સાફ કરવામાં આવશે તો ક્યારે પણ તે ગંદુ દેખાશે જ નહીં કારણ કે, સતત સાફ કરવામાં આવે છે.

મનમાં છેલ્લે ક્યારે સફાઈ કરી હતી ? યાદ નથી. તો બહુ જ જમા પડેલ છે અને આપણે ગર્વથી બોલીએ છીએ કે, ગયા વરસે જે બનેલું તે હજુ હું ભૂલી નથી.

પ્રશ્ન : કારણ કે, બીજાની પર નિર્ભર હતા. અને હવે તો હું મારી જાત ને પણ એજ કહીશ કે. જ્યારે મેં આ એક મિનીટવાળો પ્રોગ્રામ શરૂ કરેલ ત્યારે શરૂઆતમાં તો હું એમ જ એક મિનીટ માટે રોકાતી અને બીજી વસ્તુઓ પણ દેખાતી અને તેના કારણે ઘણો સમય જતો રહેતો. તેથી મેં નક્કી કરેલ કે, મારે આ એક મિનીટ મારા માટે જ ફાળવવી છે. કઈ ભાવનાના કારણે આમ બનેલ તે અગત્યનું નથી. આ એક મિનીટમાં મને કેવો અનુભવ થાય છે તેજ મહત્ત્વનું છે.

ઉત્તર : જેવું આપણે એ વિચારીએ કે, હું દુઃખી છું તેવું જ આપણું સમગ્ર ધ્યાન તેના કારણ પાછળ જશે અને તે કારણે અને ત્યાર પછી શ્રેણીબંધ સંકલ્પો આવશે કે, આને કેવી રીતે બદલાશે. અને તમને ખબર જ છે કે આપણું ધ્યાન બીજા પર કેવી રીતે જતું રહે છે. હું દુઃખી થઈ તેનું કારણ મહત્ત્વનું નથી પણ હવે આ ઘાવને ઠીક કરવાનો છે કારણ કે, હું જાણું છું કે, દુઃખનો અર્થ નકારાત્મક સંકલ્પ, અને ઠીક થવા માટે આપણે હકારાત્મક સંકલ્પોનું નિર્માણ કરવું પડશે. એ પણ ના વિચારો કે, હું દુઃખી છું, પીડા શા માટે છે, તે વિચારવાનું

પણ બંધ કરી અને સકારાત્મક વિચારો. તેથી એવું થશે કે, મનમાં કાંઈ ઉભું થયું હશે તે એકાદ કલાકમાં બરોબર થઈ જશે અને ધીરે ધીરે મન, કે જેને, શક્તિશાળી સંકલ્પો કરવાની ટેવ નથી કારણ કે, ઘણા દિવસોથી નકારાત્મક વિચારો કરી કરીને તેની ટેવ પડેલ છે. તેવી જ રીતે ધીરે ધીરે હકારાત્મક વિચારોની ટેવ પડી જશે.

અને જે એક મિનીટ માટે આપણે કરીએ છીએ તે એક મિનીટ માટે નહીં રહેતા તેની અસર આગળના કલાકો પર પણ થાય છે. જ્યારે શરૂઆતમાં આપણે કરતા હતા તો આ એક મિનીટની અસર પછીની પાંચ કે દસ મિનીટ સુધી રહેતી અને પછી પાછા સામાન્ય દિવસોની જેમ થઈ જતા હતા. પણ બે ત્રણ દિવસ પછી તમો જોશો તો આ એક મિનીટની અસર પાછળની ૧૦-૧૫ મિનીટ સુધી રહે છે. અને પછી ધીમે ધીમે તમે અનુભવશો કે તમે ઘણા સમય માટે સ્થિર રહી શકો છો. હવે એવું બનશે કે, તમે આ એક મિનીટ પર આધારીત નથી રહ્યા અને હવે તમને દર્દ થવાનું શરૂ થાય કે તરત તેની જાણ થાય તેવી જાગરુક્તા આવી ગઈ છે તેથી તમારે એલારામ વાગે અને પછી તેને સાફ કરીએ તેવી રાહ જોવાની જરૂર રહેશે નહીં. આપણે આજ દિવસ સુધી જોઈ રહ્યા હતા કે, મનને કેવી રીતે જોઈએ, પરંતુ તે જોવાનું હવે સ્વાભાવિક થઈ ગયું અને આ બહુ જ સહેલું છે.

પ્રશ્ન : હવે તમે મનની સાથે ચાલી રહેલ છો. પહેલા આપણને તેની ખબર ના હતી કે આ યાત્રા આપણા પોતાના માટેની છે.

ઉત્તર : જેવી રીતે તમારા બાળકોનો હાથ તમારા હાથમાં છે અને તમે જ્યાં જ્યાં જાવ છો ત્યાં તે તમારી સાથે જ છે. આજે તમારું બાળક તમારી સાથે કામ પર આવી રહેલ છે. તેણે તમારો હાથ પકડેલ હોવા છતાં તમને તે વાતની જાણ નથી કે તે

પડી ગયેલ છે અને તમે તેને ઘસડી રહેલ છો અને તેને વાગી રહેલ છે. છતાં પણ તમો ઉભા રહેતા નથી અને તેને તે જ રીતે ઘસડી રહ્યા છો. ઘસડી રહ્યો છો તેને ભૂખ લાગી છે અને તે દેકારો કરી રહેલ છે. તમે સાંભળતાજ નથી. અને તેમ છતાં તે તમારી સાથે જ છે, હવે શું છે, તો હજું પણ તે તમારી સાથે જ છે. તો પણ તમો તમારું કામ કરી રહ્યા છો, એક નજર કરી લો છો, બધું બરાબર છે છતાં તે રડવા લાગે તો તમે કામમાંથી એકાદ મિનીટ કાઢો અને તેને પ્રેમથી ચૂપ કરાવી શકો ને.

પ્રશ્ન : આપે જે રીતે વર્ણન કર્યું તે મુજબનું વર્તન આપણે બાળકો સાથે કદી કરતા હોતા નથી. આપણી અંદર જે બાળક છે તેનો અવાજ સાંભળવો જરૂરી છે, તે શું કહે છે, તેને ભૂખ લાગી છે, તેને કાંઈ પીડા થઈ રહેલ છે, તેને કોઈ ઈજા થયેલ છે. આપણે કદી પણ તમે જે રીતે વર્ણન કરેલ છે તે રીતે, ગમે તે થાય તો પણ આપણે આપણા બાળકનો હાથ પકડી રાખીશું અને તેને કાંઈ થવા પણ દર્દશું નહીં. તેવી જ રીતે આપણે ખુદનું ધ્યાન પણ રાખવાનું છે અને તેને કાંઈ થવા દેવાનું નથી. જ્યારે આપણે આપણું ધ્યાન રાખી લીધું તો આપો આપ ખુશીનું નિર્માણ થશે.

હવે આપણે એક નવી અવધારણા બાંધીએ છીએ કે, જો તમારી અંદર જ દર્દ હશે તો તમો કોઈને ખુશી કે પ્રેમ આપી શકશો નહીં. તેથી એક અવધારણા બાંધો કે, હવે એક સમયે અમો એક જ અનુભૂતિનું નિર્માણ કરીશું.

ઉત્તર : એક મિનીટ માટે હવે આપણે જે કરવાનું છે, દરેક કલાક માટે કરતા જાવ. આ એક મિનીટ આપણે આપણા સંકલ્પોને જોવાના છે. તેના માટે આપણને ના તો કોઈ અલગ સમય, અવસ્થા, વાતાવરણની જરૂર નથી, જ્યાં પણ બેઠા છો ઓફિસ હોય, કે ઘર, તમે આરામથી બેસો,

(અનુસંધાન પેજ નં. ૨૫ પર)

શિક્ષણની ક્ષિતિજે વિચારોનો પ્રભાવ બ્ર.કુ. નીતાબેન, પાટણ

આપણા સંકલ્પોની અસર વાતાવરણ, આસપાસ રહેલા પશુ, પક્ષીઓ, આપણા મિત્રો, સાથી, સંબંધીઓ દરેકની ઉપર થાય છે. વિચાર એક એવી શક્તિ છે જેની અસર આસપાસ જરૂર છોડે છે. વિચારના તરંગો વાતાવરણમાં ફેલાય છે. વિચારોનો પ્રભાવ અતિ સૂક્ષ્મ છે. વિચારોનો પ્રભાવ અનુભવી શકાય છે. ક્રોધીના ઘરમાં પગ મૂકતાં જ આપણે કંઈક અલગ અનુભૂતિ કરીએ છીએ. ક્રોધીના ઘરનું વાતાવરણ પણ ખૂબ તંગ હોય છે. ડરામણું હોય છે. ક્રોધીની સાથે રહેતાં પરિવાર ઉપર પણ ખૂબ પ્રભાવ રહેતો હોય છે. ક્રોધી વ્યક્તિઓનો વ્યવહાર પણ કોલસા જેવો બીજાને દગ્ગાડનાર હોય છે. દાતરડા જેવી જીભથી બોલાયેલા બોલ બીજાને અતિ કષ્ટ પહોંચાડનાર હોય છે. બોમ્બથી પણ વધુ તાકાત ક્રોધમાં છે. બોમ્બ એ ક્રોધનું જ પરિણામ છે. પ્રથમ મનમાં ક્રોધ, નફરત, ઈર્ષ્યા જેવા અશુદ્ધ ભાવો આવ્યા ત્યારે બીજાને મારવા માટે સામગ્રી બનાવવામાં આવી. આમ આપણા વિચારોમાં ખૂબ જ તાકાત છે. એ તાકાતનું જ પરિણામ સ્વરૂપ પ્રેક્ટીકલ જોવા મળે છે.

જેવા વિચારો એવો પ્રભાવ. વિચાર સારા હોય તો પ્રભાવ સારો અને વિચાર ખરાબ હોય તો પ્રભાવ ખરાબ. જુગારઘામ માટે વપરાતા મકાનોનું વાતાવરણ કેવું હોય ? એક બીજાને હરાવવાની ભાવના. બીજાનું લઈ લેવાની ભાવના. જે વ્યક્તિ હારે તેને કેટલું દુઃખ થાય છે. આવા દુઃખમય સંકલ્પોનો પ્રભાવ પણ વાતાવરણમાં ફેલાય છે. જેને કોઈ કોઈ અનુભવી શકે છે. અને ઘણા તો બીજાને દુઃખ આપીને, બીજાનું ઝૂંટાવી લઈને પણ

ખુશી, વિજયના જીતના નશામાં રહે છે. એમને મન આપણા દિવસો સદા આવા જ રહેવાના છે. પરંતુ એવું નથી.

મંદિરમાં આવનારી દરેક વ્યક્તિના વિચારો દયા કરુણા, મમતા સભર હોય છે. જેથી મંદિરના આંગણામાં પગ મૂકનાર એવો અનુભવ કરે છે કે અહીંથી આપણને મદદ મળશે જ. પ્રભુની, ગુરુની મારી ઉપર કૃપા થશે. કરુણા વરસાવશે. પ્રભુ માતા-પિતા બની આપણને મદદ કરે છે.

થિયેટરનું વાતાવરણ કેવું હોય છે ? ખરાબ દ્રષ્ટિ-વૃત્તિના કારણે થોડા સમય માટે આવનારા વ્યક્તિની વિચારધારા પર એવો પ્રભાવ પડતો હોય છે. બીજા માટેનો દ્રષ્ટિકોણ બદલાઈ જાય છે. વાણી, વ્યવહારમાં અંતર જરૂર આવે છે. અને ઘણા તો બીજા સાથે ખરાબ વ્યવહાર કરી બેસે છે. ફિલ્મોની અસર જીવન ઉપર કેવી પડે છે. તેનો અનુભવ તો છે જ.

વેશ્યાઓનાં નામ માત્રનું ઉચ્ચારણ કરવાથી ખરાબ વિચારો આવે છે. માટે આવા લોકોથી દૂર રહેવામાં જ ભલાઈ સમજવામાં આવે છે. આવા ગંદા સાહિત્યથી સ્વયંને દૂર રાખીએ છીએ. ટી.વી. કે ફિલ્મોમાં આવતાં આવાં દ્રશ્યો આપણા માટે જોવાં વિઘાતક સાબિત થાય છે.

શરાબખાનામાં જનાર વ્યક્તિ ઉપર જ નહીં પરંતુ તેની સાથે રહેનાર વ્યક્તિ ઉપર પણ તેની અસર થાય છે. વિચારો એ એક એવો પ્રવાહ છે જેને રોકવામાં મથામણ કરવા છતાં પણ રોકી શકતાં નથી. આવા સ્થાને જનાર વ્યક્તિ ક્યારેક તો શરાબી બની જ જાય છે. મધુશાલાનું

વાતાવરણ જ એવા વિચારોથી બનેલું છે. લોકો પોતાની તકલીફોમાંથી નીકળવા પ્રયાસ કરે છે પરંતુ એક બંધનમાંથી નીકળી બીજા મોટા બંધનમાં બંધાય જાય છે.

સતસંગ હોલનું વાતાવરણ પણ નાસ્તિકને આસ્તિક બનાવે તેવું હોય છે. માટે તો જ્યાં સતસંગ થતો હોય એવા હોલમાં નાસ્તિક માણસનું આગમન થતાં વાતાવરણમાં રહેલા આધ્યાત્મિક વિચારોના તરંગો તેની ઉપર અસર કરી મૂકે છે. સદ્વિચારથી તે વ્યક્તિ પણ જીવનને બદલવાનો સંકલ્પ કરે છે. જેસલ જેવા ચોરટાના જીવન પરિવર્તનનો આધાર તોરલ છે. આમ વિચારોનો પ્રભાવ અતિશય છે. વિચારોના તરંગો તો કોઈ સ્મશાનમાં જઈને અનુભવે છે. ત્યાં નીરવ શાંતિ આનંદ આપવાના બદલે શાંતિની સાથે સાથે ડરની અનુભૂતિ કરાવનારી છે. સ્મશાનમાં ફેલાયેલા વૈરાગ્યના તરંગો ગમે તેવા નાસ્તિક માણસને પ્રભાવ કરે છે.

સકારાત્મક વિચાર, નકારાત્મક વિચાર,

વ્યર્થ વિચાર, રોજિંદા વિચાર

આપણે દિવસમાં પૈસાનો ખર્ચ કેટલો કર્યો તેની નોંધ રાખીએ છીએ પરંતુ વિચારોનો ખર્ચ કેટલો કર્યો તેની નોંધ લેતા નથી. એક દિવસમાં કેટલા વિચાર કર્યા ? ક્યારેય ગણતરી રાખી છે ? રીસર્ચ સ્ટડી બતાવે છે કે આપણને એક મિનિટમાં

નોર્મલ પોઝીશનમાં ૫૦ થી ૬૦ વિચાર આવે છે. વિચારની માત્રા વધી જાય તો મેન્ટલ હોસ્પિટલમાં લઈ જવા પડે છે. ઊંઘની ગોળી આપવી પડે છે. સરેરાશ ગણવામાં આવે તો એક દિવસમાં ૩૦૦૦૦ થી ૪૦૦૦૦ વિચાર આવે છે. એક દિવસમાં આટલા વિચાર કરીએ તો તેની પાછળ શક્તિ જરૂર વપરાય છે. દરરોજ આપણે એટલી શક્તિ જમા કરીએ છીએ ખરા ? આપણે કોઈ હાર્ડ વર્ક કરીએ છીએ શરીરને થાક લાગે ત્યારે શરીરને ભોજન આરામ આપીએ છીએ. ફક્ત આરામ આપવામાં આવે પરંતુ ભોજન આપવામાં ન આવે તો નહીં ચાલે. ભોજન આપવામાં આવે અને આરામ આપવામાં ન આવે તો પણ રીફ્રેશમેન્ટ મળશે નહીં. કહેવાનું કે શરીરને જેમ ભોજન અને આરામ જોઈએ તેમ આત્માને પણ આરામ અને ભોજન જોઈએ છે. તો જ તાકાત રહેશે. આત્માનું ભોજન સકારાત્મક વિચાર અને આરામ મેડિટેશનથી મળશે. બુદ્ધિ હાર્ડવેર છે અને મન એ સોફ્ટવેર છે. જેટલો પ્રોગ્રામ કોમ્પ્યુટરમાં નાંખીએ તેટલો મેમરીમાં સ્ટોર રહે છે. સવારથી સાંજ સુધી કરેલા તમામ વિચારોનો મનમાં વર્ષો સુધી ડેટા સંગ્રહાઈ રહે છે. આપણે જે વિચાર કરીએ તેની અસર રહે છે. જેથી સારા શ્રેષ્ઠ વિચારો જ કરવા આપણા માટે લાભદાયી છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

- સર્વ આત્માઓ એક જ બેહદનો પરિવાર છે. પોતાના પરિવારનો કોઈપણ આત્મા વરદાનથી વંચિત રહી ના જાય એવા ઉમંગ ઉત્સાહના શ્રેષ્ઠ સંકલ્પ દિલમાં સદા રહે. માત્ર પોતાની પ્રવૃત્તિઓમાંજ વ્યસ્ત રહેશો નહીં, બેહદની સ્ટેજ પર સ્થિતિ હોય, બેહદના આત્માઓની સેવાનો શ્રેષ્ઠ સંકલ્પ કરો. આજ સફળતાનું સહજ સાધન છે.
- સૌથી તીવ્રગતિની સેવાનું સાધન છે શુભ અને શ્રેષ્ઠ સંકલ્પોની શક્તિ. જે રીતે બ્રહ્માબાબા શ્રેષ્ઠ સંકલ્પની વિધિ દ્વારા સેવાની વૃદ્ધિમાં સદા સહયોગી છે. વિધિ તીવ્ર છે તો બુદ્ધિ પણ તીવ્ર છે. એ રીતે આપ બાળકો પણ શ્રેષ્ઠ સંકલ્પોમાં સંપન્ન બનો.

તનાવમુક્ત જીવન

બ્ર.કુ. લીનાબેન, પેટલાદ

સંકલન

આજની દુનિયામાં મનુષ્ય ભાગદોડ ભર્યું જીવન જીવે છે. બાહ્ય આડંબર, દેખાદેખી, અહંકાર અને હરિફાઈને કારણે તનાવભર્યું જીવન જીવે છે. મનુષ્ય એમ માને છે કે પરિસ્થિતિ એવી હોય છે જેથી તનાવ ઉત્પન્ન થાય છે. પરંતુ હકીકતમાં તનાવનું કારણ વ્યક્તિની ખોટી વિચારધારા છે અને ખોટો દૃષ્ટિકોણ છે.

તનાવમુક્ત જીવન માટે સુંદર સિદ્ધાંત

જીવનની દરેક ઘટના લાભદાયી -

આપણા જીવનમાં આવતી દરેક ઘટના-પરિસ્થિતિ આપણા માટે કલ્યાણકારી છે. આપણને અકલ્યાણકારી લાગતી સ્થિતિ પણ આપણા કલ્યાણ માટે હોય જ. પરમાત્મા કહે છે ડ્રામાનું દરેક દૃશ્ય કલ્યાણકારી હોય છે. એવી ધારણા રાખી હર હાલમાં ખુશ રહેવું.

વર્તમાનમાં જીવવું -

ભૂતકાળની ભૂલોથી દુઃખી ન થવું. પોતાની જાતને માફ કરી દેવી. ભવિષ્યની વ્યર્થ ચિંતા ન કરવી. વર્તમાનને શ્રેષ્ઠ બનાવવાનો પુરૂષાર્થ કરવો. સવારે ઉઠીએ ત્યારે આપણો જન્મ થાય છે રાત્રે મૃત્યુ થાય છે. એક દિવસની જિંદગી શુભવિચાર, શુભ કર્મ, શુભ ભાવનાથી ભરપૂર બનાવી ઉજવવલ ભવિષ્ય માટે શરૂઆત કરવી.

કોઈની સાથે તુલના ન કરવી -

સ્વયંને ઓળખો અને વિશ્વાસ કરો કે તમે સંસારના સૌથી મહત્વપૂર્ણ વ્યક્તિ છો. કોણ શું કરે છે ? એ નહીં પણ હું શું કરી શકું છું ? એનો વિચાર કરી પોતાનું કર્તવ્ય ધીરજ, પ્રેમ, શાંતિથી

કરવું. પોતાનું લક્ષ્ય નક્કી કરવું. પોતાની કમજોરીને દૂર કરી પોતાની મંજિલ તરફ આગળ વધવું. 'ના કિસીસે દુઃશ્મની ના કિસીસે હોડ, અપની અપની મંજિલ અપની અપની દોડ(ઉડાન)

નિંદા કરે તેને મિત્ર માનવો -

આપણી પાછળ બોલવાવાળા નિંદા કરવાવાળા હોય તો સમજવું કે આપણે આગળ છીએ અને આગળને આગળ ચાલવાનું જ. ત્રુટિ અને ખામી કોઈ દેખાડશે તો દૂર કરવાની તક મળશે.

ક્ષમાવાન બનો -

ક્ષમા વીરનું આભૂષણ છે. ક્ષમા આપી અન્ય વ્યક્તિનું નહીં આપણે પોતાનું મંગલ કરીએ છીએ. પોતાનું હૃદય નિર્મળ કરીએ છીએ. કોઈપણ વ્યક્તિની ગમે તેવી ભૂલ તત્કાલ માફ કરવાથી મનને રાહત મળે છે.

વિચારોનો ટ્રાફિક કંટ્રોલ કરો -

દિવસનું પ્લાનર બનાવનાર વ્યક્તિ દિવસને સાર્થક બનાવે છે. પ્રાથમિકતાને મહત્વ આપી એક સમયે એક જ સમસ્યાનું સમાધાન કરવું.

સહયોગી બનો -

ફરિયાદ કરવાવાળી વ્યક્તિ જીવનમાં ઓછી પ્રાપ્તિ કરે છે. આપણી શક્તિ-સામર્થ્ય પ્રમાણે બીજાના સહયોગી બનવાથી પોતાની ચિંતા ભૂલાઈ જાય છે. યોગીનું પ્રથમ લક્ષણ સહયોગ છે. સહયોગ કરવાથી સહયોગ મળે છે.

સકારાત્મક દૃષ્ટિકોણ રાખો -

‘નજરેં બદલેં તો નજારા બદલ જાયેગા, સોચકો બદલો તો સિતારા બદલ જાયેગા, કસ્તી કો બદલનેકી જરૂરત નહીં ચિંતનકી દિશા બદલો તો દશા બદલ જાયેગી.’ દરેક વ્યક્તિમાં સદ્ગુણ જોવાની દૃષ્ટિ કેળવવાથી ગુણગ્રાહી બની શકાય.

હર પરિસ્થિતિ હર વ્યક્તિનો સ્વીકાર કરો -

જેને આપણે બદલી શકતા નથી તેનો સ્વીકાર કરવો જોઈએ. સ્વની સ્થિતિ (મનની સ્થિતિ) એટલી શ્રેષ્ઠ બનાવો જેથી બહારની નકારાત્મક પરિસ્થિતિનો આપણા મન પર પ્રભાવ ન પડે. આત્માના સાત સ્વરૂપ (સુખ, આનંદ, પવિત્રતા, જ્ઞાન, શક્તિ, શાંતિ, પ્રેમ)માં સ્થિત રહેવાથી કોઈ વ્યક્તિ - પરિસ્થિતિનો પ્રભાવ આપણા પર પડતો નથી.

બીજાના અભિનયથી દુઃખી ન થવું -

આ સૃષ્ટિ એક વિશાળ રંગમંચ છે, નાટક છે. દરેક વ્યક્તિ કલાકાર છે. પોતાનો શ્રેષ્ઠ અભિનય કરે છે તેથી આ વ્યક્તિ આવું કેમ કરે છે ? એવું વિચારી દુઃખી ન થવું. દરેક વ્યક્તિ પોતાના સ્વભાવ-સંસ્કાર પ્રમાણે વર્તન કરે છે.

બદલો ન લેવો સ્વયંને બદલો -

હંમેશા દરેક વ્યક્તિ માટે શુભભાવના, શુભવિચાર રાખવો. પરમાત્માની યાદ અને પોતાના શ્રેષ્ઠ ગુણોથી દરેકને સુખ-શાંતિ-પુશી આપવાનો પ્રયત્ન કરવો. ક્રોધ નિર્બળ મનની નિશાની છે. શાંતિ શક્તિશાળી મનનું લક્ષણ છે.

ઈશ્વર ચિંતન કરો ઈર્ષ્યા નહીં -

ઈશ્વરચિંતન સકારાત્મક ઉર્જા ઉત્પન્ન કરે છે. જ્યારે ઈર્ષ્યા નકારાત્મક ઉર્જા ઉત્પન્ન કરે છે અને આત્માની શક્તિ ઘટે છે. ઈર્ષ્યાનો ભાવ ઉત્પન્ન થાય ત્યારે પરમાત્માને યાદ કરવાથી મન

શીતળ બને છે. આત્માની શક્તિ વધે છે.

જે વહેંચીએ છીએ તે વધે છે -

પુશી વહેંચવાથી પુશી વધે છે. જે આપણે જોઈએ છીએ તેને વહેંચવાનું શરૂ કરો. ‘સુખ યાહો તો સુખ દો.’ જે આપે છે તે દેવતા છે. ચાહિયે ચાહિયે તે ચર્મરોગ છે. અન્ય વ્યક્તિ મને માન સન્માન આપે, સુખ આપે, પ્રેમ આપે, શાંતિ આપે એવી ઈચ્છા રાખવા કરતાં આપણે સર્વને માન-સન્માન, સુખ, પ્રેમ, શાંતિ આપવાનું શરૂ કરીએ તો ઘર સ્વર્ગ બની જાય.

સમસ્યાનો આનંદ લો -

જ્યારે આપણે સમસ્યાનો સામનો કરીએ છીએ ત્યારે ભૂતકાળનો હિસાબ-કિતાબ ચૂકતે થાય છે અને આપણે તેમાંથી મુક્ત બનીએ છીએ તેથી સમસ્યા આવે ત્યારે પુશ થવું કે કર્મનો હિસાબ ચૂકતે થઈ જશે.

અહંકારનો ત્યાગ કરો -

તનાવનું મુખ્ય કારણ સૂક્ષ્મ અહંકાર છે તેનો ત્યાગ કરવાથી મનને શાંતિ મળે છે.

સાક્ષીદૃષ્ટા બનો -

પોતાના જીવનની દરેક ઘટનાને સાક્ષી બનીને જોવાનો અભ્યાસ કરવાથી ચિંતામુક્ત બનવામાં સહાયક બને છે. પોતાના બાળકને નુકસાન થવાથી જેટલું દર્દ થાય છે તેટલું દર્દ પડોશીના બાળકને નુકસાન થવાથી થતું નથી. તેથી દરેક આત્મા પરમાત્માનું સંતાન છે. પરમાત્મા તેની રક્ષા કરે એવી ધારણા રાખવાથી તનાવમાંથી મુક્તિ મળે છે.

પોતાની ચિંતા પરમાત્માને સમર્પણ કરો -

પરમાત્મા કહે છે ‘બચ્ચે મેં બેઠા હૂં તું ચિંતા મત કર.’ તેથી પોતાની બધી ચિંતા સમસ્યા પ્રભુને સમર્પણ કરી પ્રભુ ચિંતન કરવું. સમય અને
(અનુસંધાન પેજ નં. ૩૪ પર)

મૃત્યુની પરિભાષા

બ્ર.કુ. અનિલ, સુરત

જ્યારે આપણે જીવનમાં તન-ધન-વિજ્ઞાન-ધર્મ અને રાજ્યસત્તા જેવી શક્તિઓની ઉપલબ્ધિ વચ્ચે પણ આધ્યાત્મિક શક્તિની અનિવાર્યતાને સહર્ષ સ્વીકારી લઈશું, ત્યારે આપણી કેડી ચોક્કસ પરમજીવન અને નવયુગના નવનિર્માણ તરફ ગતિમાન થશે.

પરંતુ અહીં આપણે આધ્યાત્મિકતાનો ઉલ્લેખ કોઈ ધાર્મિકતા કે સંકુચિત સંપ્રદાયના સંદર્ભમાં સમજવાનો નથી. ખરા અર્થમાં તો આધ્યાત્મિકતા એ તો દિવ્ય અનુભૂતિ છે. જાત, જગત અને જગતપિતાના અસ્તિત્વ વિશે સત્ય, સ્પષ્ટ તથા શુદ્ધ સંબંધનો સંપૂર્ણ પરિચય મેળવવાનો છે. જીવન કર્તવ્ય જાણ્યા પછી પ્રાપ્તિ તેમજ વૃત્તિ થાય છે. આમ સ્વયંની સાક્ષીપણાની સ્થિતિએ થતા અનુભવ એ તો અધ્યાત્મની સર્વોચ્ચ કક્ષા છે.

આ માટે ગમે તે આધ્યાત્મિક પથના જિજ્ઞાસુ હોય તેમણે પ્રથમ તો જ્ઞાન-સાગર-સર્વાત્માઓના પરમપિતા નિરાકાર શિવે, તેમના સાકાર માનવી માધ્યમ પ્રજાપિતા બ્રહ્માના મુખારવિંદ દ્વારા સુંદર અને સરળ ગીતાજ્ઞાનનું રસાસ્વાદન કરાવ્યું છે. તેનું પૂરા નિશ્ચય તથા શ્રદ્ધાથી શ્રવણ-મનન કરવું જોઈએ. તે કર્યા બાદ આ અણમોલ જ્ઞાનની વ્યવહારિક જીવનમાં અનુભૂતિ માટે રાજયોગનો એકાગ્રતાપૂર્વક અભ્યાસ કરવો જોઈએ. રાજયોગ દ્વારા પરમશાંતિ - સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે તેમજ દિવ્ય સિદ્ધિઓ હાંસલ કરી શકે છે, જેમાં કોઈ શંકાને સ્થાન નથી.

મૃત્યુનો ચતુર્થ અનુભવ ટૂંકમાં કહીએ તો મૃત્યુ અર્થાત્ ચેતન આત્માનું જડ શરીરથી અલગ

થઈ જવું. આ ઘટનાનું હૂબહૂ રૂપાંતર એ રાજયોગની વિધિનું પ્રથમ સોપાન છે. ફક્ત માત્ર એટલો છે કે જ્યારે સામાન્ય મનુષ્યાત્મા મૃત્યુ સમયે શરીર છોડે છે. ત્યારે રાજયોગી માટે પ્રારંભિક તબક્કે શરીરભાન છોડવું પરમાવશ્યક છે. બીજું કે પેલી મૃત્યુની પ્રક્રિયામાં શરીરમુક્ત થનાર આત્મા, ત્યજેલાં શરીરમાં પુનઃ પ્રવેશ નથી કરી શકતો. કારણ : ઘણીવાર જો અકસ્માતે શરીર છોડવું પડ્યું હોય તો તે ફરી માધ્યમ બનાવવા માટે સક્ષમ ન રહ્યું હોય, અથવા શરીરની જર્જરિત અવસ્થાએ દેહત્યાગ કર્યા પછી, તેમાં પુનઃ પ્રવેશ કરવો વ્યર્થ જ લાગે. કેટલીકવાર જેવું આત્મારૂપી પંછી શરીરરૂપી પિંજરું છોડી ઊડી નીકળે કે તરત સ્વજનો તેમના આ દેહપિંજરને સ્મશાન ઘાટ પહોંચાડી તેને બાળવાની વિધિમાં મશગૂલ બની જાય છે. એટલે પાંચ તત્વના બનેલાં આત્માના આ શરીરરૂપી મકાનનું જ્યારે પંચમહાભૂતમાં વિસર્જન થઈ જાય પછી તો પુનઃપ્રવેશની કોઈ શક્યતા જ રહેતી નથી.

મૃત્યુનો ભય શા માટે ? મૃત્યુના ખરા ભયનું મૂળ-દેહઅભિમાન જ છે. જ્યાં સુધી આમ મનુષ્ય સ્વયંને શરીરથી અલગ અવિનાશી-જ્યોતિર્બિંદુ આત્મા હોવાનો અનુભવ નથી કરી લેતો, ત્યાં સુધી તો તે પોતાને દેહ જ માની બેસે છે. એટલે તેને મૃત્યુનો ભય હંમેશા ઘેરી વળે છે.

જન્મથી જીવનના અંત વચ્ચેની આયુષ્ય-અવધિમાત્ર શરીર નિર્વાહ કે શરીરના સંબંધીઓની દેખરેખ પાછળ જ ખર્ચાઈ જાય છે. અને આ ગાળા દરમિયાન દેહભાનને વશીભૂત અનેક પાપકર્મોની જે હારમાળા સર્જાઈ હોય છે. તે

દેહમુક્ત થવા સમયે ટીવી સીરીયલની જેમ માનસ પટ પર જીવંત થતાં પસ્તાવાની એક તરફ પીડા થાય છે. બીજી તરફ જીવનભર સંગ્રહિત કરેલી સ્થૂળ સંપત્તિ-સત્તા અથવા કહેવાતા સ્વજન પણ સંગાથે નહીં ચાલે તેવો વિશ્વાસ જન્મે છે. આમ ખાલી હાથે જવાની વેદના એને કોરી ખાય છે. અને ત્રીજી તરફ ‘હાય ! હું જો આ શરીર છોડી દર્દશ પછી મારું શું થશે ? હું ક્યાં જઈશ ! શું મને પુનઃ આવો જ મનુષ્ય દેહ પ્રાપ્ત થશે ?’ - તેવી ભવિષ્યની અનિશ્ચિતતાની ચિંતાથી ઉત્પન્ન થતો ભય ખરેખર તેને દયાજનક - આર્કંદની સ્થિતિએ લાવી દે છે.

ખરેખર તો મૃત્યુ એ સંસાર નાટકની સુવ્યવસ્થા અને અટલ કાયદો છે. કારણ કે દ્વાણભર માટે જરા આ પ્રશ્ન ઉપર વિચારી જુઓ તો ... ‘જો દુનિયામાં મૃત્યુ જેવી કશી ઘટના જ ન હોય તો ?’ - વૃદ્ધાવસ્થાથી પીડાતાં ... કર્મભોગને વશ-અસાધ્ય અને અસહ્ય રોગનો ભોગ બની કરગરતાં રોગીઓનું શું થાય ? - એટલે અહીં મૃત્યુને દુઃખમુક્ત કરનાર મુક્તિદૂત જરૂર ગણી શકાય. - એ તો ઠીક પરંતુ દેહઅહંકારના ઘમંડમાં ફરતાં સત્તાધીશો- ધનિકો, પહેલવાનો કે પદાધિકારીઓના ગૌરવની કોઈ સીમા રહે ખરી ? તો અહીં મૃત્યુને આધ્યાત્મિકતાની તરસ જાગૃત કરનાર, માનવીના દેહ અહંકારને ઓગાળનાર અને ઈશ્વરીય શક્તિનો એકરાર કરાવનાર કલ્યાણકારી કાનૂન તરીકે જરૂર ગણાવી શકાય.

માટે જેટલું જીવન સત્ય છે તેટલી જ મૃત્યુના અસ્તિત્વની વાસ્તવિકતા સહર્ષ સ્વીકારી રુદન, શોક તથા આવેશથી દૂર થઈ સદ્ગત આત્માને પ્રભુસ્મૃતિમાં રહી શાંતિનું દાન આપવું વધારે હિતાવહ છે. મૃત્યુ જીવનનો એક વિસામો-વિરામ સ્થાન છે. મૃત્યુની બંને બાજુ જીવન છે. મૃત્યુ કોઈ જીવનનો અંત નહીં પરંતુ નવા જીવનનો પ્રારંભ છે.

માટે બે દિવસની મુસાફરી માટે બહારગામ જતાં પહેલાં પણ આપણે જેમ જબરી પૂર્વ તૈયારી કરીએ છીએ તેમ હવે પછીના નવા જીવનની પણ પૂર્વ તૈયારી કરવા, મૃત્યુને સમ્મિત વધાવવા કે વધુને વધુ મંગલમય બનાવવા પણ તત્પર રહેવું જરૂરી છે, કારણ કે જો આપણે જન્મને ઉત્સવનો પ્રસંગ ગણતાં હોઈએ તો મૃત્યુને પણ તે રીતે કેમ ન મૂલવી શકાય ?

ભય તો હંમેશા જીવન વ્યર્થ ગુમાવવાનો જ હોય છે. આત્મા તો અજર-અમર અવિનાશી અકાલમૂર્ત છે. મૃત્યુમાં કદી આત્માનો અંત નહીં, પરંતુ દેહાંત-દેહાવસાન જ થાય છે. તેથી અન્યના મૃત્યુ પ્રસંગ પણ આપણને જાગૃત કરે છે કે જીવન અંતિમ સીમાએ પહોંચે તે પહેલાં, જાગ્યા ત્યાંથી સવાર ગણી પળ-પળ પ્રભુચિંતનમાં સફળ કરવામાં જ જીવનની ધન્યતા કૃતાર્થતા છે. જ્યાં જીવન શુદ્ધ-સફળ-અનાસક્ત અને પ્રભુમય હોય ત્યાં ખરેખર મૃત્યુનો પરાજય જ ગણવો. કેમ કે મૃત્યુ કરી-કરીને શું શરીરનો નાશ કરશે કે શરીર છોડાવી દેશે, પરંતુ આત્માએ ધારણ કરેલાં સુસંસ્કારો કે સદ્ગુણોનો તો તે વિનાશ કરવા શક્તિમાન નથી જ. એટલે તો કહેવાય છે કે મહાપુરુષો સદેહે નહીં પરંતુ સદ્ગુણો દ્વારા હજુ પણ આધ્યાત્મિક જગતમાં જીવંત છે. મૃત્યુ શ્રેષ્ઠ કર્મોને મીટાવી શકતું નથી. ને તેથી રાજયોગી તપસ્વી મૃત્યુના ડરથી સદા નિશ્ચિંત પ્રભુની યાદની મસ્તીમાં મસ્ત રહે છે. અલૌકિક આનંદનો અનુભવ કરતા રહે છે.

પાંચ તત્વોથી પરની પરમધામ-અસલી ઘરથી આ સૃષ્ટિરંગમંચ ઉપર અવતરિત થઈ, દેવતાઈ દેહ ધારણ કરી આરંભેલી ચોચાંશી જન્મની યાત્રાનો તમારો આ અંતિમ જન્મ છે. જ્યારથી મુજ પ્રભુ પરમધામ અને પોતાના સત્ય

(અનુસંધાન પેજ નં. ૦૯ પર)

અમૃતવેળાની રુહરિહાન

બ્ર.કુ. ડૉ. વિહલભાઈ રીઝીયા, લાઠી

ઈશ્વર પિતા પરમાત્મા ! આપ અને બ્રહ્મા બાબા - બાપદાદા બંનેને વેરી ગુડ મોર્નિંગ. આપે મને જગાડી દીધો હવે હું આપની મીઠી મીઠી મધુર મધુર યાદમાં સ્થિત થઈશ.

બાબા ! હું મારું શરીર અહીંજ છોડીને માત્ર આત્માથી પરમધામ પહોંચી આપની યાદમાં મગ્ન બનું છું. ત્યારે પરમાત્માના જ્ઞાન-પ્રેમ-શાંતિ સહિત તમામ ઐશ્વર્યને આપ બ્રહ્માબાબા મધ્યસ્થી બની આપની ભૂકુટિ-નયન કમલ દ્વારા આહ્વાદક અને પ્રાપ્તિદાયક કિરણો પ્રવાહિત કરી મને સંપન્ન બનાવી રહ્યા છો. ભીતરથી ભરપૂર કરો છો. એ કિરણો મારા ભાગ્યને ચાર-ચાંદ લગાવે છે.

શુભારંભમાં થોડીવાર માટે ઓછી સંખ્યામાં વહેતા એ કિરણો યોગનો સમય લંબાતા વધી જઈ મને ઘેરી વળે છે. અને... ? એ કિરણો મારા અંતિમ ત્રેસઠ જન્મના વિકર્મને જલાવી મારા આત્માને નિર્બોધ બનાવે છે. શું એ ઓછી વાત છે..બાબા !.. ?

મને મારા આગલા જન્મોની વિસ્મૃતિ થતાં તે વખતે થયેલા વિકર્મોનો ખ્યાલ નથી પરંતુ આ અન્તિમ જન્મમાં મેં પારાવાર વિકર્મ કર્યા છે, બેસુમાર પાપ આચર્યા છે. તે મને યાદ છે.

બાબા ! મેં આ ઘણીઘોરી વિનાની નિષ્ક્રિય સરકારનો ગેરલાભ ઉઠાવી ફરજો બજાવ્યા વિના હરામના પગાર ખાધા છે. મારી પ્રમાણિકતામાં વિશ્વાસ મૂકી સેવા ટ્રસ્ટે સોંપેલા વહીવટમાં મેં અપૂટ ગોટાળા કરી વિશ્વાસઘાત કર્યો છે. મેં મારી નીચે કામ કરતાં નિર્દોષ કર્મચારીઓને દંડ્યા છે. અરે બાપજી ! મારા સંપર્કમાં આવતા તમારા તમામ સંતાનોને મેં રંજાડ્યા છે.

મારા આ બધા વિકર્મો અક્ષમ્ય છે. બાબા ! આપ માફ ન કરી શકો તેવા કઠોર છો. તેના ભોગવટા માટે તો મારા પર દુઃખોનો પહાડ તૂટવો જોઈએ. વળી ભારતમાં સક્રિય ચૌદસો સંપ્રદાયો માંહેના તેરસો નવ્વાણું સંપ્રદાયોના મતાનુસાર પ્રત્યેક આત્માને તેના વિકર્મોના કટુફળ ભોગવવા જ પડે છે. પરંતુ તેમાંના એક મારા બાપ ! આપે અમોને એમાંથી પણ મુક્તિની તક આપી. અમોને શ્રીમત આપતા આપે જણાવ્યું કે .. ‘મેરે લાડલે બચ્ચે ! આપ મુજ બાપકો યાદ કરેંગે તો મેં તુમ્હારે વિકર્મ કો જલા દૂંગા...’ બાપજી ! આપે માત્ર કહ્યું નહિં પરંતુ કરી બતાવ્યું. મારી નજર સામે મારા વિકર્મને આપે ભસ્મ કર્યા છે. મારા અગણિત વિકર્મોને ધ્યાનમાં લીધા સિવાય આપે મને આપની ગોદમાં બેસાડી દીધો. અને આજે હું જોઈ શકું છું કે મારા જન્મથી શરૂ કરીને આજ સુધીમાં હજારો જોખમોમાં મને આબાદ બચાવ્યો છે.

તે દિવસે અતિ વરસાદમાં હું તણાયો ત્યારે એક છાલક મારીને મને કિનારે કોણે પહોંચાડ્યો હતો ? પેલા વાવાઝોડામાં મારા પર પડતું ઝાડ એમ જ કોણે રોકી દીધું હશે... ? અરે ! પંખાની હવામાં બેઠેલો હું ઉઠીને જરા દૂર જતાં જ પંખો પડ્યો ... મને ત્યાંથી કોણે ઉઠાડ્યો હશે ?

આ બધા પ્રશ્નોનો જવાબ મારા પ્રાણવાયુ ! તમે છો. મારા બાપ ! મારવાવાળી માયા કરતા બચાવવાવાળા આપ મોટા છો. અરે ! આપે માયાને પડકાર કર્યો હતો કે ‘મારા સંતાનનું તું એક રૂંવાડું હલાવી તો જો ...’ મારા બાપ ! આપે મને પણ કહ્યું છે કે ‘તું ત્રણ કદમ મારી સામે આવ.. હું દશ કદમ તારા તરફ આવીશ..’ આપે મને દૈવી ગુણો આપ્યા.... નિર્ભય બનાવ્યો છે અને એટલે

બાબા ! અહીં પરમધામથી નીચે ઘરા પર જઈ મારા નીચે મૂકીને આવેલા શરીરમાં પ્રવેશ કરી હું દેવી વ્યવહાર જ કરીશ. રામ-કૃષ્ણની ચાલ ચાલીશ. તેમની જ વાણી ઉચ્ચારીશ.

અરે બાપજી ! હું સ્નાન કરીશ તો પણ બાબાનો રથ શણગારું છું એમ સમજીશ. ઘરની સફાઈ કરીશ તો બાબાનું સેવાકેન્દ્ર સાફ કરવાનું માનીશ. અને ... ? અને.... ? રસોઈ બનાવીશ તો બાબાનો ભોગ તૈયાર કરવાનું સમજીશ. આ તરકીબથી હું નિરંતર આપની યાદમાં રહી શકીશ. 'હાથ કામ તરફ... મન બાપ તરફ..' રાખીશ, રાખીશ, રાખીશ.

અરે બાબા ! આપે ભક્તોના કામ ઉઘાડા પગે કર્યા હતા તે મારા કામમાં થોડી મણા રાખો..? મીરાંની તાકાત હતી કે તે કાતિલ ઝેરનો કટોરો પી શકે..? એ ઝેર આપે ગટગટાવ્યું હતું. પેલા જૂનાગઢના અર્કિંચન નરસૈયાની કઈ હેસીયત હતી કે તેની હૂંડીના નાણા એક વાણોતર બનીને ઈશ્વર દ્વારકાની બજારમાં ગણી આપે...? અરે ! પાંચ વર્ષના પ્રહ્લાદને ઘગઘગતા લોખંડના થાંભલા સાથે બાથ ભરાવી એ જુલમ મારા બાપ ! આપ જોઈ શકો ખરા..? તેનું પરિણામ જગતે જોયું છે. ત્યારે તમે મારા સગા બાપ ! મારા માટે કેટલી જહેમત ઉઠાવી રહ્યા છો. તેનો કોઈ આંક નથી.

હવે તો એક જ સંકલ્પ બાબા ! આવતી કાલે અમૃતવેળા હું અહીં આવું ત્યાં સુધીમાં એકપણ વિકર્મ નહીં જેનાથી મારો એક દિવસ સફળ થશે. તેમજ ત્રીસ દિવસ કાળજી રાખતા એક મહિનો પાર ઉતરશે. અને સંપૂર્ણ સાવધાનીથી બાર મહિના ફળદાયી નીવડતાં આખું વર્ષ ઉગી નીકળશે. અને પછી.. ? બાપજી ! મારા પછીના બધા વર્ષો મારું જીવન જોઈને આપ નારી ઉઠશો.

હું આપની જ્ઞાન મુરલી દ્વારા જાણી ચૂક્યો

છું કે આ જન્મજન્માન્તરના હિસાબો ચૂકતે કરવાનો યુગ છે. તેથી મારા પાંચ રૂપિયા ભલે કોઈની પાસે બાકી રહે પરંતુ કોઈનો એક રૂપિયો મારી પાસે બાકી ન રહે તેની કાળજી રાખીશ. હું જોઈશ ખરો પરંતુ પવિત્ર દૃષ્ટિથી જોઈશ. હું વિચારીશ ખરો પરંતુ સમગ્ર વાતાવરણને ઈશ્વરીય બનાવી દે તેવું વિચારીશ. હું બોલીશ પણ ખરો પરંતુ દેવવાણી જ ઉચ્ચારીશ. અને... ? અને... ? કર્મ તો એવું કરીશ કે જેની અસરોથી યુગ પરિવર્તન પામે. પ્રકૃતિ પર પણ કાબુ આવે. હું કોઈ વૃક્ષ નીચેથી પસાર થઈશ તો પવનની એક કરંગટીથી તેની ડાળીઓ ઝૂમી ઉઠતા તેમાંથી એક સુંદર કર્ણપ્રિય સંગીત પેદા થશે જે મારા દિમાગને નિહાલ કરી દેશે. અરે હું કદમ મૂકીશ તો ઘરા પણ ધન્યતા અનુભવશે. અને...? શું વાત કરું બાપજી ! સમાજનો એક મોટો વર્ગ મને સાંભળવાની અપેક્ષા કરશે. અને એ બધું જ તમારા વરદાનોનું પરિણામ હશે. અને અમૃતવેળા આપ કોની ઝોળી વરદાનોથી નથી ભરતા... ? અને અમૃતવેળા...? આખો સંગમયુગ અમૃતવેળા.. કળિયુગની રાત સંપૂર્ણ ગઈ નથી અને સતયુગનું સવાર થયું નથી તે બંનેની વચ્ચે પડેલો સમય વહેલી પ્રભાત-અમૃતવેળા અર્થાત સંગમયુગ અને બાપજી ! આખું વિશ્વ જાણે છે કે અવકાશમાં પૃથ્વી સૂર્યની આસપાસ ફરે છે. તે જેમ જેમ ધીમે-ધીમે ફરતી જાય છે તેમ રસ્તામાં આવતા વિવિધ સ્થળે ક્રમાનુસાર અમૃતવેળા થાય છે. આમ આખા વિશ્વમાં એક સાથે અમૃતવેળા નહીં પરંતુ ૨૪ કલાક સતત અમૃતવેળા થતી હોય બાપજી ! આપ ૨૪ કલાક તમામ બ્રહ્માવત્સોને નવાજવા પરિશ્રમ ઉઠાવી રહ્યા છો. આપના ગુમરાહ થયેલા નવ લાખ સંતાનોને શોધી રહ્યા છો. અને તેથી...?

બાપજી ! આપે મને આપ સમાન બનવાનું કહ્યું છે તેને કેન્દ્રમાં રાખી હું આજે આપને

સતયુગી સમાજના સંશોધનમાં સહભાગી બનવા એક સંકલ્પ કરું છું કે હું પ્રતિવર્ષ પાંચ માર્ગ ભૂલેલા મારા ભાઈ-બહેનોને આપની ગોદમાં બેસાડીશ. જે આપનાથી વિખૂટા પડેલા, આપને શોધવા મથતા, ભટકતાને આપનો સત્ય પરિચય, ઠેકાણું બતાવીશ. તેને આપનો સંદેશ પહોંચાડીશ.

કારણ કે મારા બાપ ! મને આછું આછું યાદ આવે છે કે જ્યારે હું વિભીષણરૂપે રાવણના સકંજામાંથી નીકળી આપને મળ્યો હતો ત્યારે તુરત જ મને લંકાપતિ તરીકે સ્થાપિત કરી દીધો હતો. એનું જ આપ પુનરાવર્તન કરી મને ભવિષ્યની નવી દુનિયાનો વિશ્વ મહારાજન બનાવી રહ્યા છો. પછી મારે રાવણના વિનાશ માટે આપને મદદ કરવી પડે ને ... ? અને મેં રાવણની અંદર રહેલી 'અમૃતકુંભી' બતાવી તેનો પ્રથમ નાશ કરવા આપને ઈશારો કર્યો હતો. અને તેમ યતાં રાવણ મરાયો હતો. અને... ? હા, પ્રભુ ! મને યાદ આવ્યું કે...

હું સુદામો જ્યારે તમારા રાજ્ય દ્વારકામાં મળ્યો ત્યારે મારી માવજત માટે કેટલા વાના કર્યા હતા અને મારા મૂઠી ચાવલ આરોગી પોરબંદરમાં ગગનચુંબી મહેલ આપી સુદામાપુરી નામે નવાજી

હતી. બાપ ! એજ તમે છો. તમારી સખાવત માટે મારું શિર ઝુકે છે. બાપજી !

આજે તમારી ૮ રાસગરબાની સાહેલીયો.. ૧૦૮ મનમાળાની સંગિનીઓ અને ૧૦૦૮ તમોને અનુસરતી પ્રવર્તમાન વિશ્વના નકશામાં કલર પૂરી રહી છે. તમારા સ્વમુખે ઉઠેલા આદેશોને ઘરે-ઘર પહોંચાડી રહી છે. અને ૧૦૦૮ સપોર્ટ કરી તરખાટ મચાવી રહી છે. તમો બાપદાદા અને રાજયોગિની પ્રકાશમણિજી સૂક્ષ્મવતનથી દાદી જાનકીના જાનને ઝાણાણાવી રહ્યા છો. જેની આંગળીના ઈશારે નવ લાખ થનગની રહ્યા છે. બાપજી ! આપ હવે ગમે ત્યારે સ્વર્ગનો ગેઈટ ખોલી શકશો. કારણ કે આપે આઠ સતયુગી અને બાર ત્રેતાયુગી વિશ્વ મહારાજનની નિમણૂંક પૂરી કરી છે. તેઓ, તેનું શાસન સંભાળવા તૈયાર છે.

હું તો આપની મુલાકાતથી જ કર્મેન્દ્રિયો ઉપર શાસન કરી સંચાલનનો અનુભવી બની ચૂક્યો છું. આપ મને જે જવાબદારી સોંપશો તે નિભાવીશ. તેમાં બેમત નથી.

અચ્છા બાપજી ! ઐ શાંતિ... ઐ શાંતિ બાબા !

॥ ઓમશાંતિ ॥

- પ્યારા બાબકો 'તમારા દરેક કર્મ દિવ્ય ચારિત્ર્યના રૂપમાં હોય, ચતુરાઈના નહીં. તમારા શ્રેષ્ઠ કર્મ દ્વારા પરમાત્માની પ્રત્યક્ષતા થાય.'
- મીઠાં બાબકો - 'આત્મભાન ચઢતી કલાનું, દેહઅભિમાન ઉતરતી કલાનું સાધન છે. માટે હમેશાં આત્મઅભિમાની બનો, દેહઅભિમાની નહીં.'
- જ્યારે કપડાં ગંદાં થાય છે તો તેને સાબુથી સારી રીતે ધોવામાં આવે છે. એ રીતે વિકારોથી મલિન મનને પરમાત્માની યાદ જ સ્વચ્છ બનાવે છે.
- સારો સ્વભાવ એ માનવજીવનની સુગંધી છે. એ સુગંધ જ વાતાવરણને ભરી દે છે ને સૌના હૃદયમાં સ્થાન અપાવે છે.
- કરકસર એ સમૃદ્ધિના વૃક્ષનું ખાતર છે. જ્યારે ઊડાઉપણું સમૃદ્ધિનો શત્રુ છે. નાની નાની બાબતોની બેદરકારીમાંથી શત્રુ અંતરવેલની જેમ ફાલે છે અને તે સમૃદ્ધિના વૃક્ષને સૂકવી નાખે છે.

હું જ મારો હરીફ !

બ્ર.કુ. કિશોર મહેતા, ધોરાજી

જગતમાં જાણવાનું ઝાઝું છે પરંતુ એ બધું જાણવાની જંજાળમાં પોતાના વિશે જાણવાનું ભૂલી જવાય છે. આ એક નવી નવાઈની વાત નથી લાગતી ?

એક વખત બાર મિત્રો સંપીને ફરવા નીકળે છે. કોઈ ખોવાય ન જાય તેથી અવારનવાર તપાસતા રહે છે. કે કોઈ આગળ પાછળ નથી ને ? બધાં સાથે જ છે ને ? એમ કરતાં કરતાં, આગળ વધતાં વધતાં રસ્તામાં નદી આવી. નદી પાર કરતાં પહેલાં બારોબાર સંખ્યા ચકાસી લીધી. નદી પાર કર્યા પછી ફરી ગણત્રી કરી તો અગિયાર થયા આમ કેમ ? આવી ચર્ચા ચાલતી હતી એ વાત રસ્તે જતા કોઈ ડાહ્યા માણસે સાંભળી. તેણે ભૂલ સમજાવતાં કહ્યું કે, 'તમે બારની સંખ્યામાં જ છો. ખરું જોતાં ગણનાર પોતે પોતાને જ ગણત્રીમાં લેતાં ભૂલી જવાથી અગિયાર થાય છે.' આવી જ કંઈક વાત છે કે જગત વિષે જાણવાની જંજાળમાં પોતાના વિષે જાણવાનું ભૂલી જવાય છે, ખરું ?

શરીર સાબું સારું છે, પરંતુ કોણ જાણે કેમ મને ક્યાંય ચેન પડતું નથી ! આ જેને ચેન નથી પડતું એ શરીર નથી તો બીજું કોણ ?

શરીર તો દેખાય છે પરંતુ આ બીજું કોઈ છે તે 'હું' છું એ જ્યારે ખબર પડે છે ત્યારે શરીર માંદું થાય તો પણ હિંમત ન હારીને પુરુષાર્થ કરવાની પ્રેરણા ભલે કોઈ આપે પરંતુ પુરુષાર્થ તો મારે જ કરવો જોઈએ. કેમકે મારે આગળ વધવું છે. હવે જો હું હાલ જે પરિસ્થિતિમાં છું તેમાંથી આગળ વધવાની હરીફાઈ કરું તો મને કોણ રોકે ? કોઈને રોકીને, પછાડીને, પોતે આગળ વધવું એને તંદુરસ્ત હરીફાઈ ન કહેવાય ને ? તેથી અન્ય

કોઈનો આધાર ન લેતાં પોતાને જ હરીફ ગણી આજે હાલ જે કોટિનો હું છું તેથી ઉચ્ચ કોટિનો બનવા પ્રયત્ન કરું તો મેં મારી સાથે હરીફાઈ કરી કહેવાય.

દુન્યવી બાબતોમાં આ રીતે વિવિધ ક્ષેત્રમાં પ્રગતિ કરતાં અભિમાન ન આવી જાય એ માટે સતત જાગૃતિ રાખવી જરૂરી છે. કેમ કે અભિમાનથી પ્રગતિ રૂંધાય. આગલા જન્મના કરેલ કર્મના આધારે આ જન્મ મળ્યો છે. તો હવે આ જન્મમાં એવાં કર્મ કરું કે મારો હવે પછીનો જન્મ સુધરી જાય. આવું જો કરી શકાય તો પોતે પોતાની સાથે હરીફાઈ કરી કહેવાય. ખરું ?

ખુદ ભગવાને ગીતામાં કહ્યું છે કે કર્મનાં ફળની આશા રાખ્યા વિના કર્મ કર્યે જવું. વળી એમ પણ કહ્યું છે ભગવાને કે, કર્મનાં ફળ આપવા માટે હું બંધાયો છું. તેથી ઈશ્વરને જ સાચો સાથી સમજી જો કર્મ કરીશું તો સફળ થઈશું. જેમ ઈશ્વરમાં ભરોસો છે તેમ પોતાનામાં પણ ભરોસો હોવો જોઈએ. તેને આત્મવિશ્વાસ કહે છે. આવા આત્મવિશ્વાસુની ઉન્નતિને કોઈ રોકી શકતું નથી. તે કોઈ અન્ય સાથે સરખામણી ન કરતાં અંતર્મુખી બની એકાગ્રતાથી પોતે જ પોતાની સાથે હરીફાઈ કરી ચડતી કળાને પામે છે.

આવા પ્રખર પુરુષાર્થીને દુનિયામાં ચાલતી ખટપટ અસર કરતી નથી. ઈર્ષ્યા અદેખાઈની આગ તેને દગ્ગાડતી નથી. પોતાની પ્રગતિથી અન્યને ઈર્ષ્યા થાય પરંતુ પોતે તો નિજાનંદમાં મસ્ત રહે છે. અન્યના ઉત્કર્ષથી તેને ઈર્ષ્યા થતી નથી. અન્યના ઉત્કર્ષ માટે તે સહયોગી બને છે એટલું જ નહીં પણ અન્યના ઉત્કર્ષથી તે આનંદ

(અનુસંધાન પેજ નં. ૩૪ પર)

મન અને જ્ઞાન

બ્ર.કુ. મયુર પરમાર, જોપલ, બાલેશ્વર, અમદાવાદ.

**વ્યક્તિનું દરેક વર્તન કાં તો
આનંદ મેળવવા માટે હોય છે અથવા
પીડાથી બચવા માટે હોય છે.**

આપણે આપણી આસપાસ ઘણી વાર એવું જોઈએ છીએ કે કોઈ વ્યક્તિ કંઈક કરવા ઈચ્છતી હોય, જીવનમાં કોઈક ચોક્કસ બદલાવ લાવવા માંગતી હોય, તે માટે તેણે શું કરવું જોઈએ તે પણ તે જાણતી હોય, છતાં તેમ કરી શકે નહીં. અંતે તે કારણથી હતાશા અનુભવે અને જાત પર ગુસ્સો પણ કરે. છતાં તે બદલાવ માટે પગલાં લેવામાં પીછેહઠ કરે. આમ કેમ થતું હશે ? વ્યક્તિની આ પ્રકારની નિષ્ક્રિયતા પાછળ માત્ર તેની આળસ જ જવાબદાર છે કે બીજું કંઈ ? કદાચ જો સક્રિય બનવાની કોશિશ કરે, તો પણ તેની આ આળસ પાછળનું કારણ શું હતું. તે સમજવાનો પ્રયત્ન કરવાનું તે ચૂકી જાય છે. આમ, તે સમસ્યાના મૂળ સુધી પહોંચી શકતી નથી.

વ્યક્તિના આ પ્રકારના વર્તનને સમજવામાં આનંદ અને પીડાની થિયરી આપણને મદદરૂપ થશે. આ આનંદ અને પીડા એ તમારી જિંદગીના ચાલકબળ છે. તેમ તમે સ્વીકારી લો અને આ બળને સારી રીતે સમજીને તેનો યોગ્ય ઉપયોગ કરવાનું શીખી લો. તો તમે તમારી જિંદગીને ધારો તે રીતે બદલી શકવા શક્તિમાન બની જશો. પણ જ્યાં સુધી તમે આનંદ અને પીડાની આ શક્તિને ઓળખશો નહીં. ત્યાં સુધી તમે એકેક સ્ટેપ મક્કમતાપૂર્વક ઉઠાવી શકશો નહીં.

કોઈપણ કાર્યને તમે પાછળ ઠેલતા રહો છો. તે કાર્ય કરવું જરૂરી હોય છતાં પણ તમે તે કાર્ય કરવામાં પીછેહઠ કરો છો. તે કાર્ય કરવાથી

તેનાથી મળતા લાભલાભથી પણ તમે માહિતગાર હશો અને જો આ કાર્ય થઈ જાય તો તેનાથી તમને કેટલી ખુશી થશે. તેની પણ તમને ખબર હશે. છતાં પણ તેને તમે અનુસરવામાં નિષ્ફળ જતા હશો તેનું કારણ એ છે કે તે કાર્યનું મહત્ત્વ તમારી બુદ્ધિ તો સારી રીતે સમજતી હશે, પણ તે જ સમયે તે કાર્ય કરવામાં આનંદ અને ઉત્સાહ કરતાં પીડા અને અગવડનો અનુભવ થતો હશે. તેથી તે કાર્ય પાછળ ઠેલવામાં તમને નિરાંત લાગતી હશે.

‘ભવિષ્યના સમયમાં જે મોટી પીડા લાવનાર હોય, તેવા આજના આનંદથી દૂર રહેવું સારું અને જે પીડા ભોગવ્યા બાદ પછીથી ઘણો બધો આનંદ મળવાનો હોય, તે પીડા સહી લેવી સારી.’

આપણે પીડા અને આનંદને સમજતાં શીખીએ, ત્યારે એક વાતનું ધ્યાન રાખવું ખાસ જરૂરી છે. આ બંને લાગણીઓને આધારે આપણે જે પ્લાનિંગ કરતા હોઈએ. તે લાંબા ગાળાને લક્ષમાં લઈને કરીએ તે સલાહભર્યું ગણાશે. લાંબા ગાળે ફાયદો થતો હોય તો થોડા સમય માટે પીડા સહન કરવી પડે. જો એ થોડા સમયની પીડાથી બચવા માટે અલગ નિર્ણય લેશો, તો એવું પણ બની શકે કે લાંબા સમય માટે તમારે હેરાનગતિ સહેવી પડે જ્યારે તમને થોડા સમયની પીડા નજર સામે દેખાય, ત્યારે તે સિવાયના બધા જ રસ્તાઓ તમને લોભામણા અને લલચામણા જ લાગશે. પણ તમે તેનાથી અંજાઈને તમારું લાંબા ગાળાનું પ્લાનિંગ બાજુ પર મૂકી દેવાની ભૂલ કરશો નહીં.

લાંબા ગાળાનું આયોજન ન કરનારા લોકો ટૂંકા ગાળાના ફાયદામાં ભેરવાઈ જાય છે. જિંદગીમાં કંઈ પણ હાંસલ કરવાની પહેલી શરત

એ છે કે નજીકના ભવિષ્યની મોજમજાને તો નજરઅંદાજ કરવી જ પડશે. માની લો કે તમારે પાતળા થવું હોય તો ભજિયાં, સમોસાં કે ગાંઠિયા અથવા બહારનું ફાસ્ટફુડ છોડવાં પડે, વજન ઘટાડવા માટે ડાયેટિંગની જરૂર પડે. કસરત કરવી પડે. આ બધું કરવામાં પીડા તમને હેરાન કરે છે. એટલે તમે આ બધું ખાવાનું ચાલુ જ રાખો છો. તેના ચટાકેદાર સ્વાદનો જે આનંદ મળે છે, તે તમે કોઈ રીતે છોડવા તૈયાર નથી. આ આનંદ તમને આ જ મિનિટે મળે છે. તમારે પાતળા થવાનો આનંદ જોઈએ છે, પણ આ બધું છોડવાની પીડા તમારા માટે વધુ મહત્વની બની જાય છે. આ પરિસ્થિતિમાં તમે તમારા મનને એ રીતે તૈયાર કરો કે પાતળા થવાનો આનંદ એ બે મિનિટ લિજ્જતદાર ખાવાના આનંદ કરતાં વધારે છે. આ ઉપરાંત એ પણ મનમાં કહી શકો કે બહારનું ફરસાણ એટલે આનંદના બદલે કોલેસ્ટ્રોલ પ્રોબ્લેમ. હાર્ટ પ્રોબ્લેમ અને પેટની તકલીફો અને ડાયેટિંગ અને યોગ્ય કસરતથી શરીર સ્વસ્થ રહેશે. ગજબનો આત્મવિશ્વાસ આવશે. વધારે ચુવાન દેખાશે. અહીં જે આનંદ છે તે લોંગ ટર્મ માટે છે અને પીડા છે તે શોર્ટ ટર્મ માટે છે.

જો તમે અત્યારે જીવનના કોઈ પણ ક્ષેત્રમાં અત્યારે બદલાવ નહીં લાવો. તો શું થશે તેનો અંદાજ લગાવી જોજો. દા.ત. ગુટકા-દારૂના વ્યસનની આદતનો જો તમે અંત નહીં લાવો તો શરીર અસ્વસ્થ થશે, આર્થિક બરબાદી, કેન્સર જેવો રોગ થશે. જો વિદ્યાર્થી પોતાના અભ્યાસકાળ દરમિયાન પોતાનું ચોક્કસ નિયમિત લક્ષ્ય નક્કી નહીં કરે અને દરરોજ પોતાના ઉજ્જવળ ભવિષ્યને ધ્યાનમાં રાખીને પૂરી નિષ્ઠા, પ્રામાણિકતાથી, રસપૂર્વક, એકાગ્રતાથી પોતાના અભ્યાસમાં મહેનત નહીં કરે તો તેની કારકિર્દી ધૂંધળી હશે. તેનું જીવન અસ્પષ્ટ, નિષ્ફળતાભર્યું,

હતાશાજનક રહેશે.

જો કોઈ પણ લાગણી કે વર્તનને યોગ્ય માત્રામાં સતત ઘૂંટવામાં આવે, તો આપણા માટે તે એક ઓટોમેટિક વર્તન બની જાય છે અને આપણું મન તેના માટે સહજ રીતે કેળવાઈ જાય છે. તેથી ઊલટું, જે વર્તન કે વ્યવહારને આપણે રોજબરોજના જીવનમાં સતત અમલમાં મૂકીને અપનાવી ન શકીએ, તેની આદત કેળવી શકાતી નથી અને સમય જતાં તે નષ્ટ થઈ જાય છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

- પવિત્ર બન્યા વિના કોઈ પણ આત્મા પરમધામ જઈ શકતો નથી.
- સૌથી મોટો પુરુષાર્થ મન, વચન, કર્મને પૂર્ણ પવિત્ર બનાવવાનો છે.
- સૌથી મોટો વીર એ છે કે જેણે ગૃહસ્થમાં પૂર્ણ બ્રહ્મચર્ય વ્રત લીધું છે.

(પેજ નં. ૧૩નું અનુસંધાન).... પ્રસન્નતાના પથ તમારા સંકલ્પોને જોવાનું શરૂ કરો એ બહુ જ શક્તિશાળી અને સુંદર સંકલ્પો ઉત્પન્ન કરો.

ડ્રીલ

હું આ શરીરનો માલિક છું. અવિનાશી શક્તિ છું અને તમામ સંકલ્પોની રચના કરું છું. અનુભવ કરો કે હું સુંદર સ્વરૂપ છું. શુદ્ધ છું. સકારાત્મક અને શક્તિશાળી છું. આ હું જ છું જેને મારે બહાર શોધવાની જરૂર નથી. હું છું જ શક્તિશાળી પવિત્ર શુદ્ધ આત્મા અને બદાથી પર છું. મારી ચારે બાજુ મેં જે જે આબેહૂબ અને સંપૂર્ણ સંકલ્પો રચેલા છે તે કંપનોના રૂપે ચારે તરફ ફેલાઈ રહેલા છે અને બધું જ મારી ચારે બાજુ ફેલાઈ રહેલ છે...

(અનુ. ડ્ર.કુ. રમેશ, ભાવનગર)

॥ ઓમશાંતિ ॥

મંગલ મૃત્યુ

બ્ર.કુ. કેશુભાઈ પટેલ, મહાદેવપુરા, પ્રાંતિજ

શરીર અને આત્માનો યોગ એ જીવન છે. શરીર અને આત્માનો વિયોગ એ મૃત્યુ છે. મૃત્યુ થતું જ નથી. જીવન જ જીવન છે. પણ પળ જીવન છે. મૃત્યુ તો માત્ર પહેરવેશ બદલે છે. (આચાર્ય શ્રી અવસ્થી) મૃત્યુ એટલે આત્મા પોતાનો ડ્રેસ (શરીર) અને એડ્રેસ (મૃત્યુ લોક-પરલોક) બદલે છે. આ શરીર આત્મારૂપી પક્ષીનો માળો છે. જે અસ્થાયી છે. તેને ગમે ત્યારે છોડવાનો છે. આત્મા એક શરીરમાંથી નીકળી બીજા શરીરમાં પ્રવેશે તે વચ્ચેનો નાનો સમયગાળો એજ મૃત્યુ છે.

જ્ઞાની લોકો કહે છે - મૃત્યુ છે જ નહિ ! વિશ્વ પરિવર્તનશીલ છે. ભક્ત લોકો કહે છે - મૃત્યુ મંગલમયી ઘટના છે. ઈશ્વર બોલાવે છે. કર્મયોગી કહે છે - મૃત્યુ અર્થાત્ જીવનમાં કરેલા કર્મોના હિસાબકિતાબ આપવા ભગવાનને ઘેર જવું.

અર્થી જેનો શબ્દાર્થ છે અ-રથી. જે શરીરમાંથી રથી (આત્મા) નીકળી ગયો, તે રથી વગરના રથનો (શરીરનો) કોઈ અર્થ નથી. મૃત્યુને ટાળી તો ન જ શકાય ! પરંતુ સતકર્મોથી, પુણ્યકર્મોથી સુધારી તો શકાય. આ સૃષ્ટિ એક રંગમંચ છે. દરેક મનુષ્યાત્મા પાત્ર ભજવી રહ્યું છે. પાત્ર પૂરું થયેથી દરેકે વતન પરત જવાનું છે. (મહાન નાટ્યકાર શેક્સપીઅર) મૃત્યુ શરીરનું થાય છે તેથી જ દેહાવસાન. દેહાંત, દિવંગત, મરણ વગેરે શબ્દો પ્રયોજાય છે. આત્માનું મૃત્યુ થતું નથી. આત્મા તો અજર, અમર, અવિનાશી ચૈતન્ય શક્તિ છે. સમગ્ર વિશ્વનાટકનું આ અંતિમ દ્રશ્ય ચાલી રહ્યું છે, એટલે યાદ રાખો કે 'હવે ઘેર જવાનું છે.'

નવું જીવન મળવાનું છે. તેનું ચિંતન કરો

પણ જૂનો દેહ, જે છોડવાનો છે તેની ચિંતા ના કરો. શરીરનો મોહ જ મૃત્યુના ભયનું કારણ છે. મૃત્યુના ઘાતક ભયને જીતનાર જ 'મૃત્યું જય' છે. પાંજરામાં પુરાયેલો પોપટ ખૂલ્લા આકાશની આઝાદી ઝંપે છે. તેમ આત્મા ખખડી ગયેલા પતિત શરીરરૂપી પાંજરાથી આઝાદી ઝંપે છે.

ચીની યાત્રી હ્યુ એન સંગે, ઈતિહાસ નોંધમાં લખ્યું છે. કાશીમાં મૃતકને નાયતાં ગાતાં લઈ જતાં હતાં. ચિરવિદાય પ્રીતિપૂર્ણ અને ઉત્સવપૂર્ણ મનાવાય છે. આત્મા ઈશ્વરનું સંતાન છે. પિતાના ઘેર જવામાં સંતાનને ડર શાનો ? વિદ્યાર્થી પરીક્ષાની પૂર્વતૈયારી કરે છે. પરીક્ષાનો સામનો કરે છે, તેમ માનવે મૃત્યુની પૂર્વતૈયારી કરી મોતનો સામનો કરવો જોઈએ. સ્મશાનયાત્રા જોનાર બાળકને અર્થીથી ગભરાવશો નહિ. પણ તેવા સમય પહેલા પુણ્ય જમા કરવા સતકર્મો કરવાની શીખ અને સમજ આપો. ઘણા સમજુ માણસો અંત સમયે પોતાની ઈચ્છાનુસાર પોતાના મૃત શરીરને કેવાં કપડાં પહેરાવવા તેની પૂર્વતૈયારી રૂપે કપડાં તૈયાર રાખે છે. અર્થી માટે કપડાંની પોટલી નહિ પણ લંચબોક્સ (પુણ્યનું ભાથું) તૈયાર કરી મૂકી રાખવું જોઈએ.

કેટલાક નામીગ્રામી હસ્તીઓ, વિભૂતિઓ આ દુનિયામાં નથી, પરંતુ તેમના સતકર્મો / સેવાઓના આધારે લોકોની યાદીમાં અમર છે. તેમના માટે કહી શકાય 'મૃત્યુ મરી ગયું.' અગરબત્તી સ્વયં બળી જાય છે. સુગંધ છોડતી જાય છે. વ્યક્તિના શ્રેષ્ઠ કર્મો, શ્રેષ્ઠ કર્તવ્યો, શ્રેષ્ઠ વિચાર, શ્રેષ્ઠ ચિંતન, શ્રેષ્ઠ ગુણો-આદર્શ સમાજ બનાવવા માટે આદર્શો છોડતા જાય છે. જ્યારે બાળક જન્મે છે ત્યારે રડે છે અને પરિવાર

હસે છે - ખુશ ખુશ થઈ જાય છે. માનવે જીવન દરમિયાન એવા તો શ્રેષ્ઠ કર્મો કરવા જોઈએ કે દુનિયા તમારી ચાદમાં રડે અને તમે હસતા હસતા ઘેર (પરમધામ) પહોંચી જાઓ.

જેમ ફીટ, ચુસ્ત અને સાંકડાં-ટાઈટ વસ્ત્રો શરીર પરથી ઉતારતાં વાર લાગે છે. સહેલાઈથી ઉતરતાં નથી તેજ રીતે ધારણ કરેલ દેહના મોહબંધનથી આત્મા દેહથી ન્યારા થવામાં, દેહથી જુદા પડવામાં કષ્ટ અનુભવે છે. યોગ અભ્યાસ દ્વારા આત્મા ચાહે ત્યારે દેહથી છૂટો થઈ શકે અને આત્મા ચાહે ત્યારે દેહમાં પ્રવેશ કરી શકે તેવા લાંબાગાળાના અભ્યાસથી દેહભાન છોડી શકાય અને આ માટે શ્રેષ્ઠ ઉપાય છે - રાજયોગ. આત્મા સ્થૂલ દેહ છોડી સાકારી દુનિયા છોડી પરમધામ પરમપિતાના સાનિધ્યમાં જઈ રુહરિહાન કરે. અતિ પ્રેમથી શિવબાબાના જ્યોતિર્લિંગના કિરણોરૂપી બાહોમાં સમર્પિત થઈ જાય. બાબાના પ્રેમ અને શક્તિઓથી ભરપૂર થઈ પરત સાકારી દુનિયામાં, સ્થૂલ દેહમાં પાછો ફરે. આમ લાંબા, નિરંતર યોગઅભ્યાસથી જીવતાં જીવત મરવાના અભ્યાસથી મૃત્યુનો ડર જતો રહેશે અને 'મૃત્યું જય' બની શકશે.

મનુષ્ય જીવનના ત્રણ મુખ્ય પ્રસંગ (૧) જન્મ (૨) લગ્ન (૩) મરણ. પરિવાર જન્મ લેનાર બાળકની ઉત્સુકતા હર્ષ સાથે ઈંતજાર કરી રહ્યો હોય છે. બાળકના જન્મને ખુશી ખુશીથી મનાવે છે. પાછળથી પણ વર્ષો વર્ષ અર્થ ડેઈટ ઉજવે છે. લગ્ન પ્રસંગે પણ થોડાક વર્ષોથી પૂર્વ તૈયારી રૂપે આયોજન કરાય છે. પાત્ર પસંદગી, ખરીદી, લગ્ન રીસેપ્શન-સમય અને સંપત્તિના અર્ચથી ઠોંશે ઠોંશે આયોજન કરે છે. ધૂમધામથી લગ્ન મહાલીએ છીએ, માણીએ છીએ. આ બંને પ્રસંગની જેમ મૃત્યુ પણ દરેકના જીવનમાં અચૂક આવવાનું છે. તે સત્ય બધાએ સ્વીકાર્યું છે તો શા માટે મૃત્યુને પણ

ખુશી ખુશીથી ના સ્વીકારવું ?

મૃતકના આત્માને આપણે શું સહયોગ કરી શકીએ ? અમૃતવેળા / સંધ્યાવેળાએ ગહન યોગાભ્યાસ કરી શિવબાબા પાસેથી શાંતિ અને શક્તિથી ભરપૂર થઈ મૃતકના આત્માને શાંતિ અને શક્તિના શક્તિશાળી પ્રકંપનો પહોંચાડી આત્માને શાંતિ અને શક્તિથી ભરપૂર કરી શકીએ. તે આત્માને હવે પછીના સૃષ્ટિ રંગમંચના પાર્ટ સમયે પવિત્ર, સુખી સંપન્ન પરિવાર મળે. તે આત્માને સુંદર તંદુરસ્ત દેહ મળે. સુખ-શાંતિ અને સમૃદ્ધિ મળે એવી શુભકામનાઓ પહોંચાડી સહયોગી બનો.

મૃતકના પરિવારને આપણે શું સહયોગ કરી શકીએ ? સામાજિક પરંપરાયુક્ત વિધિ મુજબ મૃતકના માટેની શોકસભા / પ્રાર્થનાસભા / શાંતિપાઠ / બેસણામાં ઉપસ્થિત રહી શોકગ્રસ્ત પરિવારના સભ્યોને આકુંદ / રૂદન કરી આત્માને દુઃખ ન પહોંચાડાય એવા જ્ઞાનના શબ્દોથી વેદના ઓછી કરવા શુભ પ્રયત્નો કરી શકાય. પ્રાર્થના સભામાં મૌન રહી અનેકો વચ્ચે એકાંતમાં રહી ટૂંકા યોગ દ્વારા પરિવારના સભ્યોને શાંતિનું દાન કરો. દુઃખ સહન કરવાની શક્તિનું દાન કરો. મૃતકના આત્માએ સંકલ્પેલા અને અધૂરા રહી ગયેલા સર્કર્મોને પૂરા કરવાના કાર્યોમાં નિષ્ઠાપૂર્વકના પ્રયત્નો કરવા સહયોગી થાઓ અને મૃતકના સંકલ્પો પૂરા કરવામાં શક્ય એટલા મદદરૂપ થાઓ.

આપનું જીવન મંગલમય બને અને આપ જ્યારે વિદાય લો ત્યારે વિદાય પણ મંગલમય બને એવી શુભકામના અને શુભભાવના સહ...

॥ ઓમશાંતિ ॥

રાજયોગિની સરલાદીદીની રશિયાની આધ્યાત્મિક સેવાયાત્રાના સમાચાર

ઘણા લાંબા સમયથી રશિયાના ધ્ર.કુ. સંતોષબેન, ધ્ર.કુ. સુધાબેનનું રશિયામાં પધારી સેવા કરવાનું નિમંત્રણ હતું. આદરણીય દાદીજીની વિશેષ પ્રેરણા અને ડ્રામાની અવિનાશી ભાવિથી તે સંકલ્પ સાકાર થયો.

રાજયોગિની સરલાદીદી સાથે ધ્ર.કુ. અમરબેન, લોટસ હાઉસનાં ધ્ર.કુ. ભારતીબેન અને ધ્ર.કુ. ડો. મુકેશભાઈ પણ પ્રવાસમાં જોડાયાં.

તા. ૨૫-૦૫-૨૦૧૭ થી ૧૦-૦૬-૨૦૧૭ સુધી રશિયામાં થયેલી વિવિધ ઈશ્વરીય સેવાઓની ઝલક નીચે મુજબ છે.

રશિયા પહોંચતાં સૌના સ્વાગતમાં ત્યાંના બ્રહ્માવત્સોનો અનેરો ઉમંગ - ઉત્સાહ તેઓના ચહેરા દ્વારા અભિવ્યક્ત થતો હતો.

રશિયાના સેંટ પીટર્સબર્ગ સેવાકેન્દ્રના ‘ડાયમંડ હોલ’ ખાતે સવારે ક્લાસમાં ભવ્ય સ્વાગત (વેલકમ સેરેમની) તથા સેવાકેન્દ્રના ૨૭મા વાર્ષિક ઉત્સવનો કાર્યક્રમ રાખેલ. જેમાં જુદા-જુદા સાત શહેરોનાં સર્વ બ્રાહ્મણ કુલભૂષણો ઉપસ્થિત રહ્યાં. આ પ્રસંગે રશિયાની સંસ્કૃતિની ઝલક જોવા મળી. તિલક, પ્રિન્સેસ ક્રાઉન અને હારથી સજાવટ તથા ભારતીય નૃત્ય, રાસ દ્વારા સૌનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું તથા દીપ પ્રાગટ્ય કરી કેક કાપીને સેવાકેન્દ્રનો વાર્ષિક ઉત્સવ મનાવ્યો.

શહેરમાં આયોજીત આંતરરાષ્ટ્રીય બુક ફેરમાં ‘જીવન એક મોટી ક્રિતાબ’ વિષય પર પ્રવચન થયું. જેનાથી ઘણા પ્રતિભાશાળી આત્માઓની સેવા થઈ.

સેવાકેન્દ્ર ઉપર ‘સુસ્વાસ્થ્ય’, ‘તનાવ મુક્ત

જીવન’ ‘સકારાત્મક જીવનશૈલી’ જેવા વિવિધ વિષયો ઉપર યોજાયેલા કાર્યક્રમોમાં લગભગ ૯૦ આત્માઓએ લાભ લીધો.

સેંટ પીટર્સબર્ગ શહેરના ‘સીટી ડે ફેસ્ટીવલ’ નિમિત્તે બ્રહ્માકુમારીઝ સંસ્થાની ૮૦ વર્ષની ઉજવણીનો કાર્યક્રમ થયો. જેમાં લૌકિક અને અલૌકિક ક્લાકારોએ અદ્ભુત કૃતિઓ રજૂ કરી. આ પ્રસંગે શહેરના ગણમાન્ય વિશિષ્ટ અતિથિઓએ ઉપસ્થિત રહી ઈશ્વરીય સેવાઓની સરાહના કરતાં ‘સન્માનપત્રો’ અર્પણ કર્યાં.

રશિયાના પ્રવાસ દરમિયાન દરરોજ જુદાં-જુદાં ગ્રુપ સાથે વ્યક્તિગત મુલાકાત, ક્લાસ, પ્રવચન તથા યોગના કાર્યક્રમોનું આયોજન થયું.

‘આંતરરાષ્ટ્રીય ચીલ્ડ્રન ડે’ની ઉજવણી સેવાકેન્દ્ર ઉપર કરવામાં આવી. જેમાં શહેરના ૧૫૦ થી વધુ બાળકોએ ભાગ લીધો. બાળકોએ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો રજૂ કરી પોતાની પ્રતિભા પ્રદર્શિત કરી બાબાના ઘરની ઈશ્વરીય ભેટ-સૌગાતથી ખુશહાલ એંજલનો આનંદ અનેરો હતો.

રશિયાના પાટનગર મોસ્કોમાં સંસ્થાનું વિશાળ ‘રીટ્રીટ સેન્ટર’ બની રહ્યું છે. તેના પ્રથમ ચરણમાં તૈયાર થયેલ ભવ્ય અને સર્વ સુવિધાઓ સંપન્ન બાબાનો હોલ, યોગરૂમ, બાબાના ભંડારાનું ઉદ્ઘાટન દીદીજીનાં કરકમલો દ્વારા થયું. અહીં બ્રાહ્મણ પરિવાર માટે યોગ, ભોગ અને ક્લાસનું આયોજન ઘણું જ સરસ રહ્યું.

રશિયાના સોચી શહેરના ઈશ્વરીય પરિવારની સેવાઓ થઈ. સેંટ પીટર્સબર્ગ સેન્ટરમાં ઈશ્વરીય પરિવારનાં ભાઈ-બહેનોની અલૌકિક

બર્થ ડે નો તથા વિદાય-વધાઈનો ઘણો સુંદર કાર્યક્રમ રહ્યો.

રશિયાની આ યાત્રા દરમિયાન સેન્ટ પીટર્સબર્ગ, બાયલો રશિયા, યુક્રેયા, મોસ્કો, સોચી, નીજની નોવોગોર્ડ, વોલગડા, એરી પોબીયન તથા એક્સના શહેરોમાં નવ વૈવિધ્યપૂર્ણ કાર્યક્રમો થયાં. બ્રહ્માવત્સો માટે બાર કાર્યક્રમો થયાં. જેમાં ક્લાસ, ઈન્ટરવ્યુ, બાબા-મમ્માના અનુભવોની લેણદેણ વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.

ભારતથી આવનાર વિશેષ આત્માઓનો વિશેષ લાભ મળે, તેવું ત્યાંના બ્રહ્માવત્સો ઈચ્છતાં હોય છે એટલે પળે પળનું સાનિદ્ય અને બને તેટલો વધુ લાભ લેવાનું તેઓ ઈચ્છે છે. રશિયામાં બાપદાદા, દાદીઓ, દીદીઓ, આદરણીય ભ્રાતા

બ્ર.કુ. જગદીશભાઈ અને બ્ર.કુ. ચક્રધારીબેન દ્વારા સેવાનો અદ્ભુત વિસ્તાર થયો.

રશિયન સંસ્કૃતિ સતયુગી સંસ્કૃતિની એકદમ નજીક અનુભવાઈ અને અહીંના ઈશ્વરીય પરિવારનાં ભાઈ-બહેનોની વિશેષતાઓ આપણને પ્રભાવિત કરનારી છે.

બ્ર.કુ. અમરબેન, બ્ર.કુ. ભારતીબેન તથા ડો. મુકેશભાઈએ પણ પોતાની વ્યક્તિગત વિશેષતાઓ દ્વારા સુંદર સેવાઓ કરી. અમદાવાદ પરત આવતાં બાપદાદા, દાદીઓનો આભાર માનવાનું કેમ ભૂલાય ? બ્રાહ્મણ પરિવારની દુવાઓ અને સકાશ દ્વારા આ યાત્રા સફળ, નિવિઘ્ન અને સુખદ રહી.

॥ ઓમશાંતિ ॥

ટ્રીપલ તલાક કે તૈલ્લુક ?

બ્ર.કુ. અનંત, તડિયાદ

આજકાલ આપણા દેશમાં ટ્રીપલ તલાકની ચર્ચા સુપ્રીમ કોર્ટ તેમજ મિડીયામાં જોરશોરથી ચાલી રહી છે. ખૂબ ઓછા લોકો જાણે છે કે નિરાકાર પરમપિતા પરમાત્મા પોતાના બાળકોને પરમ શિક્ષકના રૂપે માયા રાવણ અર્થાત્ પાંચ વિકારોને તલાક આપવાની શિક્ષા હાલના સમયે ગુપ્ત રીતે આપી રહ્યા છે. પરમાત્મા ત્રિમૂર્તિ શિવબાબા કહે છે કે મનુષ્ય આત્માઓ, તમે છેલ્લા ૨૫૦૦ વર્ષથી વિકારો સાથે સંબંધ રાખી, દુઃખ-અશાંતિને જ પ્રાપ્ત કર્યા પણ હવે હું સ્વયં પ્રજાપિતા બ્રહ્માના તન દ્વારા અવતરિત થઈ, તમને શ્રીમત આપું છું કે તમે આત્મનિશ્ચય કરી આ વિકારોને દ્રઢતાપૂર્વક કહો - તલાક, તલાક, તલાક... અને

મારી સાથે મુખ્ય ત્રણ તૈલ્લુક / સંબંધ જોડો. પરમપિતા બની હું તમને બ્રહ્મા દ્વારા દત્તક લઈ સારા બ્રાહ્મણ બનાવી, આવનારી દૈવી સતયુગી દુનિયામાં રાજ્ય આપી રહ્યો છું. ગુપ્ત રૂપમાં આવેલા મારા સ્વરૂપને ઓળખો. હું જ તમારો પરમ શિક્ષક બની, આ વિશ્વ રંગમંચના આદિ-મધ્ય-અંતનું રહસ્ય સમજાવી રહ્યો છું. સાથે સાથે પરમ સત્ગુરૂ બની, આવનાર વિનાશ પછી તમને બધાને પરમધામ ઘરે પાછા લઈ જઈશ... તો હવે તમે જ આ વિશ્વ પરિવર્તનના સમયે મારા સાથી આ ત્રણ સંબંધોનો લાભ લેવા માટે દિલથી કહો - તૈલ્લુક, તૈલ્લુક, તૈલ્લુક.....

॥ ઓમશાંતિ ॥

ઈશ્વરીય બક્ષિસ

બ્ર.કુ. ગોદાવરીબહેન, મુલુંદ, મુંબઈ

શિવબાબાને ભોળાનાથ ભંડારી, વિશ્વ કલ્યાણકારી, સર્વધર્મના આત્માઓના પરમપિતા પરમાત્મા કહેવામાં આવે છે. એમનું સ્થાન પાંચ તત્ત્વથી પર પરમધામ, મૂલવતન અથવા બ્રહ્મલોક કહેવાય છે. જ્યારે-જ્યારે આ સૃષ્ટિ પર અતિ ધર્મની ગ્લાનિ, અધર્મની વૃદ્ધિ થાય છે ત્યારે ગીતાના વચન અનુસાર સ્વયં પરમપિતા પરમાત્મા નિરાકાર શિવ સાકાર પ્રજાપિતા બ્રહ્માના તનમાં પ્રવેશ કરી અવિનાશી જ્ઞાન અને યોગનું સાચા અર્થમાં રહસ્ય બતાવી ફરીથી યાદ અપાવે છે કે, હે આત્માઓ ! મેં તમને પાંચ હજાર વર્ષ પૂર્વ જે ખજાનો આપ્યો હતો એ ફરીથી તમને જાગૃત કરી એ ખજાનો આપું છું.

કારણ કે, મનુષ્ય આત્માઓ સૃષ્ટિચક્રમાં જન્મ-મરણના ચક્કરમાં આવવાથી સાચા જ્ઞાનથી વિસ્મૃતિ થવાના કારણે માયારૂપી પાંચ વિકારોમાં ફસાઈ જાય છે. ભૌતિકવાદનો ચમકાર, અજ્ઞાનતાનો અંધકાર, મોહ-માયાનો શણગાર અને સંસારના સુખોનો અહંકાર આવી જવાથી પરમાત્માએ આપેલ બક્ષિસનો જણગાર ભૂલી જ ગયો છે. જેના કારણે અનેક દુઃખ, અશાંતિ, તકલીફો, વિદ્વંસો, સમસ્યાઓનો શિકાર બની પ્રભુએ આપેલી બેહદની બક્ષિસનો સત્કાર થતો નથી અને ધીરે-ધીરે પછી હર માનવ આત્માઓ પોતાના રજોપ્રધાન યુગના સંસ્કાર-સ્વભાવના આદીન થઈ જાય છે. પ્રભુએ આપેલી બક્ષિસ કે જે આઠ પ્રકારની શક્તિઓ, ૧૬ પ્રકારની કળાઓ અને ૩૨ પ્રકારના ગુણો બધું જ ભૂલી જાય છે. આખરે માનવ સ્વભાવ મૂળભૂત સ્વભાવમાં આવી જાય છે.

એક વાર્તા યાદ આવે છે... એક વખત એક

સાધુ પોતાની કુટિરમાંથી બહાર આવે છે ત્યારે ત્યાં એક નાની ઉંદરડીને તડપતી દશામાં ખેઈ, સાધુએ તેને ખાવા-પીવાનું આપ્યું. દયા અને રહેમના કારણે સાધુએ તેની પરવરીશ કરી. એ થોડા દિવસમાં તંદુરસ્ત થઈ ગઈ. કુટિરમાં ચારેય તરફ ફરવા લાગી. સાધુએ તેને કહ્યું કે, હવે તારા લગ્ન કરી નાખું તને સૂર્ય સાથે પરણાવું ? ઉંદરડી કહે. ના રે ! એ તો મને બાળે. તો પછી નદી સાથે પરણાવું, ઉંદરડી કહે, નારે એ તો મને ડુબાડી દે. તો પછી ચાંદ, તારાઓ, વૃક્ષ, પવન, ફૂલો જેડે પરણાવું એવા અનેક નામ આપ્યા. એટલામાં પહાડમાંથી એક ઉંદર નીકળ્યો. ઉંદરડીએ જોયું અને કહ્યું - બાપુ, આની જેડે મને પરણાવો. ખેર ! આ તો એક વાર્તા છે. પરંતુ માનવ સ્વભાવ-સંસ્કાર પણ એવા જ છે. ઘણા લોકો બહુ જ હોંશિયાર હોય પરંતુ સમય આવે ગુસ્સો છોડી નથી શકતા. જેના કારણે ક્રોધી માણસ લોભનો ભોગ જલદી બની જાય છે. એટલા માટે પરમપિતા પરમાત્મા શિવબાબા કહે છે કે, હે બાળકો ! આ છળ-કપટની દુનિયાથી દૂર થવા માટે દ્વાપર અને કલિયુગના સ્વભાવ-સંસ્કાર છોડી દો. સ્વયંને ઓળખો. આ જૂની દુનિયાના કાવા-દાવામાં મેં આપેલી બક્ષિસ તમે બધી જ વેડફી નાંખો છો. પછી શાંતિ અને ખુશી જેવી વસ્તુઓથી વંચિત રહી જાઓ છો. તમારું નિરાશ મોઢું, ઉદાસ આંખોવાળું ચિત્ર બીજાને પણ નર્વસ કરી દે છે. તમે ઘેર્યતા, સ્થિરતા અને ગંભીરતાથી વિચારો - તમારું ભવિષ્ય સ્વરૂપ શું છે? તમે હોવનહાર સંપૂર્ણ દેવતા, સંગમયુગના શ્વેત વસ્ત્રધારી ફરિસ્તા નવયુગની નવી સુપ્રભાતના બારણા ખોલવાવાળા મહાન આત્માઓ તમે પોતાને કેમ ભૂલી જાઓ

છો? ચાદર કરતા પગ લાંબા કરશો તો કોણ આદર આપશે ? કોણ કહેશે કે તમને ગોડ ફાદર મળ્યા છે ?

એટલે કે બાળકો, હજુ પણ સમય છે તમને સંપૂર્ણ પાવન બનવાની મારી બક્ષિસનો જીવનમાં ઉપયોગ કરવાનો. યાદ છે ને, ૮ શક્તિઓ, ૧૬ કળાઓ અને ૩૨ ગુણો....

૧. **સહન શક્તિ** - જેવી રીતે જળ, ફળ, સંત જન અને વરસાદ પરમાર્થ કાજે અપકાર પર ઉપકાર કરે છે. માનવ આત્માઓએ પણ સહન કરવામાં મહાનતા જોઈએ.
૨. **સહયોગ શક્તિ** - સમય પર સદ્ઉપયોગી થવું.
૩. **સામનો કરવાની શક્તિ** - સ્વસ્થિતિ દ્વારા પરિસ્થિતિ પર વિજય મેળવવો.
૪. **નિર્ણય શક્તિ** - યોગની શક્તિ દ્વારા નિર્ણય કરવો.
૫. **પારખવાની શક્તિ** - હીરાનો વ્યાપારી સાચા હીરાને ઓળખી શકે છે.
૬. **સમાવવાની શક્તિ** - સાગર સમાન દિલ રાખવું.
૭. **સંકીર્ણ શક્તિ** - કાચબાની જેમ ઈન્દ્રિયોને કાર્ય પૂર્ણ કરી સંકીર્ણ કરવી.
૮. **સમેટવાની શક્તિ** - આ દુનિયામાં પોતાને મુસાફર સમજવું.

આઠે શક્તિઓ માનવ આત્માઓને ઈશ્વર તરફથી બક્ષિસમાં મળેલી છે. સમયની સાથે સાથે ચાલવાથી માનવ આત્મા જીવનમાં કદીય નિષ્ફળ નથી થતો. રાજયોગ દ્વારા આ શક્તિઓને પ્રાપ્ત કરી નિર્વિઘ્ન બની શકો છો. તેવી જ રીતે ૧૬ કળાઓ પણ ઈશ્વરીય બક્ષિસ જ છે.

- (૧) હાસ્ય કળા, (૨) શીખવાની કળા, (૩) જીવન જીવવાની કળા, (૪) સ્વયંને

બદલવાની કળા, (૫) પ્રશાસન કળા, (૬) લેખન કળા, (૭) નેતૃત્વ કળા, (૮) મધુરભાષી બનવાની કળા, (૯) શિક્ષા આપવાની કળા, (૧૦) પાલના કરવાની કળા, (૧૧) ભાવિને અટલ સમજી નિશ્ચિંત રહેવાની કળા, (૧૨) સત્યતાને પ્રત્યક્ષ કરવાની કળા, (૧૩) જ્ઞાન આપવાની કળા, (૧૪) કર્મ કરી ઉપરામ રહેવાની કળા, (૧૫) અતીન્દ્રિય સુખનાં ઝૂલામાં ઝૂલવાની કળા, (૧૬) સોળે કળા સંમ્પન્ન બનવાની કળા.

પ્રભુએ આપેલી આ કેટલી મોટી બક્ષિસ છે. એ બક્ષિસને પ્રાપ્ત કરવાવાળી વ્યક્તિ ખરેખર માનવથી દેવ સમાન બની શકે છે. તદુપરાંત પરમાત્મા ગુણોનો ભંડાર છે, ગુણોના સાગર છે. એમની સાથે મન-બુદ્ધિનો સંબંધ બંધાઈ રહે તો ગુણવાન વ્યક્તિ ઈશ્વરીય અદ્ભુત શક્તિના અનુભવથી વંચિત નથી રહેતો. એ ૩૨ ગુણો પણ સકારાત્મક જીવન બનાવવામાં મદદ કરે છે.

(૧) પવિત્રતા, (૨) ધૈર્યતા, (૩) ગંભીરતા, (૪) નિર્માણતા, (૫) નમ્રતા, (૬) સ્વચ્છતા, (૭) સંતુષ્ટતા, (૮) પ્રસન્નતા, (૯) હર્ષિતમુખતા, (૧૦) સરલતા, (૧૧) દૃઢતા, (૧૨) મધુરતા, (૧૩) શીતલતા, (૧૪) શાલીનતા, (૧૫) સભ્યતા, (૧૬) શ્રેષ્ઠતા, (૧૭) સહનશીલતા, (૧૮) નિર્ભયતા, (૧૯) ઉદારતા, (૨૦) વિશાળતા, (૨૧) અંતર્મુખતા, (૨૨) રહેમદિલ, (૨૩) ક્ષમાશીલ, (૨૪) સ્વાભિમાન, (૨૫) વફાદાર, (૨૬) આજ્ઞાકારિતા, (૨૭) સાહસિક, (૨૮) અથક, (૨૯) અચલ, (૩૦) અટલ, (૩૧) અડોલ, (૩૨) એકાગ્રતા.

આવા અનેક દિવ્યગુણોના શણગારની બક્ષિસ શિવબાબાએ સૃષ્ટિના આરંભકાળમાં જ આપી હતી. પરંતુ સમય બદલતાં બક્ષિસ ભૂલી જવાથી અનેક લક્ષી પશુ-પક્ષી સમાન બની જાય

(અનુસંધાન પેજ નં. ૩૪ પર)

ચેત મહંદર ગોરખ આયા..

બી.કે. જયુભાઈ રહેવર, મહાદેવનગર, અમદાવાદ.

બગીચામાં લપસણી પર ચટતા અને નીચે લપસીને આનંદ લેતા નાના બાળકોને સૌએ જોયા જ હશે. નીચે આવતા ન આવડે તો રોતા પણ જોયા હશે. ત્યારે મોટાઓ તેને નીચે આવતા શીખવે છે. આ રમતથી સૌ આનંદ માણતા હોય છે. મોટાઓ અને બાળકો પણ. માનવી જીવનમાં આવી કેટલીય સીડીઓ ચઢે છે. ક્યારેક સ્વ પ્રયત્નથી તો ક્યારેક બીજાની મદદથી પણ ઘણીવાર આનંદ નથી માણી શકાતો, ખુશ નથી થતો અને એનું કારણ એને નીચે આવવું જ નથી હોતું અથવા નીચે આવતા આવડતું નથી કે પછી કોઈની મદદ લેવા માંગતો નથી. પ્રસિદ્ધિની ઊંચાઈએ, પ્રશંસાના શિખર પરથી આદર્શ આદર અને પ્રેરણાની મૂર્તિ બનીને ત્યાં જ ટકી રહેવાની મથામણમાં જીવનના મૂલ્યોને વિસરી જાય છે, કારણ કે ત્યાં જ ટકી રહેવું છે અને તેના પ્રયત્નોમાં વાસ્તવિક આનંદ અને ખુશીને ખોઈ બેસે છે અને માન-સન્માન મહિમાના તરસ્યા બની ઊંચાઈથી નીચે આવવાનું આવડતું નથી. નમ્રતા, સરળતા, સ્વાભાવિકતા અને જીવનની સહજતાને ગુમાવી નીચે જોવાનું ભૂલી જાય છે અને વધુ ને વધુ ઊંચાઈ પર જવા પ્રયત્ન કરે છે. આમ ખાઈની ઊંડાઈ વધતી જ જાય છે.

સંસારમાં દિન-પ્રતિદિન આવા આત્માઓની સંખ્યા વધતી જાય છે પછી તે રાજકીય ક્ષેત્ર હોય, કલાનું / રમત-ગમતનું ક્ષેત્ર હોય કે પછી આધ્યાત્મિક ક્ષેત્ર હોય. તેમના કાર્ય અને કર્તવ્યોમાં સૂક્ષ્મ દેહભાન દેખાય છે. બીજા બધા ક્ષેત્રોમાં કદાચ આની અસરને નજર અંદાજ કરી શકાય પરંતુ આધ્યાત્મિક ક્ષેત્રમાં આની બહુ જ વિપરીત અસર સમાજની ભાવનાશીલ,

લાગણીશીલ વ્યક્તિઓ પર પડે છે. વિશ્વાસ, શ્રદ્ધા કે આસ્થા ઉપર ન સહી શકાય તેવા પ્રહારો થાય છે.

પ્રશંસા, સન્માન, પ્રસિદ્ધિ સ્વયંમાંથી પ્રગટે, પ્રયત્નોથી નહીં. લોકપ્રિય બનવા આદરેલા પ્રયત્નો હકીકતમાં વ્યક્તિને ઘૃણાસ્પદ બનાવી દે છે. જાહેર જીવનની મર્યાદા લોકસંગ્રહ વિવેક બધું જ ભૂલી પોતાની અવાસ્તવિક છબીને ટકાવી રાખવા મરણીયા પ્રયાસ કરે છે, આમાં પોતાની લોકપ્રિયતા ક્ષીણ થઈ રહી છે તેનો ખ્યાલ પણ રહેતો નથી. વ્યક્તિએ એ ક્યારેય ન ભૂલવું જોઈએ કે સમાજમાં તમારી આસપાસ એવી કેટલીય દૂરંદેશી સમજદાર વ્યક્તિઓની નજર તમારા ઉપર છે. જેમના સૂક્ષ્મ નિરીક્ષણમાં CCTV કેમેરામાં તમે કેદ છો. તમારો એક સંકલ્પ કે બોલ તમને તમારા સ્થાનથી, પદથી વિચલીત કરી શકે છે.

પોતાની વર્તમાન છબીના અોથા હેઠળ ઈમાનદારી, વફાદારી ને ફરજ ભૂલાઈ ન જાય. મળેલા પદ નીચે મળવાપાત્ર હક્ક અને સવલતોના આગ્રહી ન બની જવાય. મળવા યોગ્ય જતું નથી કરવું અને સગવડોને ભોગવી લેવાની તૃષ્ણા ન જાગે. સર્વોપરિતને જાળવી રાખવા આકાશ પાતાળ એક કરીને પણ સેવા સાથીઓને અવગણીને પણ તેને ટકાવી રાખવાની લાલસા દેહ અભિમાનમાં પરિણમે છે. મૂલ્યોનું વજન ઘટવા માંડે છે. આંખોની શરમ નડતી બંધ થાય છે. ઉપસ્થિતિનો પ્રભાવ ઓસરવા માંડે છે. અને માત્ર નામમાત્ર કૃત્રિમ આદર મળે છે જેનો અંદરથી અહેસાસ થાય છે. ભવિષ્ય ઉચ્ચ પદનો આધાર સ્વયંની સ્થિતિ પર છે. જ્ઞાન, યોગ, ધારણા સેવા

આ બધા સાધનો છે. સંપન્ન ન બનીએ ત્યાં સુધી રમવા માટે આપેલ રમકડાં છે, પરંતુ તેની ઉપયોગીતા તે દ્વારા જીવનમાં કેટલી નિર્માણતા નમ્રતા સમર્પણતા અને વૈરાગ્યવૃત્તિ આવી તેના ઉપર છે. નિયમ પ્રમાણે સ્થૂળ રીતે અમૃતયોગ કરવો, મુરલી વાંચવી, ઈશ્વરીય સેવાઓ કરવી, પવિત્રતા અને ખાન-પાનની શુદ્ધિ, જેવા નિયમો અપનાવ્યા છતાં આપણા વાણી વ્યવહાર, વર્તન અને વૃત્તિમાં તેની ઝલક ન દેખાય તો તે માત્ર પ્રસિદ્ધિ, માન-શાન પ્રતિષ્ઠા માટે આદરેલા પ્રયાસો માત્ર છે અને આ બધું લૌકિક જીવનમાં સામાન્ય વ્યક્તિ શિક્ષણ મેળવે, પદ મેળવે અને છતાં તેનાં જીવનમાં માનવીય મૂલ્યો પણ ન દેખાય તેના જેવું છે. વિશેષ કરીને ઈશ્વરીય સંતાન બન્યા પછી જો આપણી ભાષા, વર્તન, વ્યવહારમાં ઈશ્વરીય કુળની ખાનદાની ન ઝલકે તો આપણે નામ માત્ર ઈશ્વરીય સંતાન છીએ એવું સમજવું જોઈએ. દૈવી કુળના સંસ્કારની વાત તો દૂરની રહી.

વર્તમાન સમયમાં બ્રહ્માવત્સોનો પુરુષાર્થ બ્રહ્માબાપ સમાન બનવાને બદલે, બ્રહ્માબાપ સમાન દેખાવાની તરફ વધુ હોય એવું લાગે છે. બ્રહ્માબાપ અને આદિ રત્નોએ પોતાના જીવન અને સ્થિતિ દ્વારા શિવ પિતાની શિક્ષાઓને પ્રત્યક્ષ કરી. આપણને શ્વેત વસ્ત્ર ધારણ કરતાં આવડ્યું છે. મંચની સજાવટ કરતાં આવડ્યું છે. સુંદર ભાષામાં ભાષણ કરતાં શીખી લીધું છે. ભેટ-સોગાત અને ટોલી દ્વારા પોતીકાપણાની છાપ ઉપસાવતાં આવડ્યું છે. પરંતુ સાદગી, સરળતા જેવા યોગી જીવનના મૂલ્યોના દર્શન ઓછા થાય છે. સેવા સ્થાનોની સ્વચ્છતા અને સુંદરતા પર ઓછું લક્ષ રાખીએ છીએ. વાણીનો વૈભવ અને મલાજો જાળવતા નથી આવડ્યું. ઈશ્વરીય પરિવારમાં મન ભેદના દર્શન થાય છે અને

ક્યારેક માત્ર દંભ દેખાય છે. ગુપ્તતાના ઓથા નીચે પારદર્શિતા લુપ્ત થઈ રહી છે. છુપાવવાની વૃત્તિ વિકસી રહી છે. સેવાકીય પ્રવૃત્તિની સાથે સાથે આર્થિક પ્રવૃત્તિનો વ્યાપ વધી રહ્યો છે.

આપણે પાછળ રહી જઈશુંની રેસમાં ખરેખર તો આપણે પાછળ પડી રહ્યા છીએ. કાર્યક્રમોની ભરમારમાં નક્કર કાર્યના, સાધનાના દર્શન ઓછા થાય છે.

આવન-જાવન વધી છે, સ્થિરતા ઘટી છે. ખરેખર તો આ બગડેલી દીવાલને સુંદર છબી લટકાવી ક્યાં સુધી ઢાંકી રાખીશું, અંતે તો દીવાલની મરામત કરવી જ રહી. માટે સાવધાન, આવનારો સમય ઊંચા આસન પર વિરાજમાન, આદરણીય કે પ્રેરણાસ્ત્રોત બનેલ કે લોકપ્રિયતાના શિખરે પહોંચેલી વ્યક્તિઓ માટે પડકાર રૂપ છે. આથી આત્માઓ પોતાની શક્તિનો પ્રયોગ અને ઉપયોગ વિશ્વકલ્યાણ અર્થે જ કરે તેમાં જ જીવનની દિવ્યતા છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

જ્ઞાનબીજ

જ્ઞાન એટલે સારી સમજ,
યોગ એટલે કુશળતા,
ધારણા એટલે બનવું, અને
સેવા એટલે સમર્પણતા..
સ્થિતિનો આધાર વૈરાગ્ય છે,
ઉદારતા નથી તો સમર્પણતા નથી.

- દુનિયામાં ઝઘડાતાં ઘણાં મોટાં કારણોમાંનું એક જીભ પર કાબુ ન હોવાને લીધે છે.
- જ્યાં સુધી તમને તમારી ભૂલો જણાશે નહીં, ત્યાં સુધી તે ભૂલો દૂર થશે નહીં.
- જ્ઞાન રૂપી અમૃતથી અપાર વરદાન પ્રાપ્ત થઈ શકે છે.

(પેજ નં. ૩૧નું અનુસંધાન)... ઈશ્વરીય બક્ષિસ છે અને ફરીથી શિવબાબા બાળકોને યાદ અપાવે છે અને સમયની ઘડિયાળ સામે ધ્યાન ખેંચાવે છે. ત્યારે યાદ આવે છે કે ઘડિયાળને અંગ્રેજીમાં વોચ કહેવામાં આવે છે - 'WATCH'

W એટલે વોચ - બાબા કહે છે, હે બાળકો, મધુરભાષી બનો, તમારા પર ધ્યાન દો.

A એટલે એક્શન - તમારો કાર્ય વ્યવહાર બીજાને પ્રેરણાદાયી હોય.

T એટલે થોટ્સ - સાદુ જીવન અને ઉચ્ચ વિચાર હોય.

C એટલે કેરેક્ટર - જીવન નૈતિક મૂલ્યોથી ભરપૂર રાખો.

H એટલે હાર્ટ - દિલ સાફ તો મુરઠાદે હાંસિલ. આ પ્રકારે ઘડિયાળના કાંટાની સમાન ચાલતું માનવ જીવન ઈશ્વરે આપેલી બક્ષિસના રૂપે અનેક શક્તિઓ, ગુણો વગેરે... સાથે રાખીએ તો આ અમૂલ્ય ભેટ જીવનને એક યાદગાર બનાવી દે. એવી છે 'ઈશ્વરીય બક્ષિસ'.

॥ ઓમશાંતિ ॥

શ્રેષ્ઠ ભાગ્યની રેખા ખેંચવાનો આધાર છે 'શ્રેષ્ઠ સંકલ્પ અને શ્રેષ્ઠ કર્મ' ભલે ટ્રસ્ટી આત્મા હો યા સેવાધારી આત્મા હો. બંને આ આધારે જ નંબર મેળવી શકો છો. બંનેને ભાગ્ય બનાવવાની પૂરી તક છે. જે જેટલું ભાગ્ય બનાવવા ઈચ્છે તેટલું બનાવી શકે છે.

(પેજ નં. ૨૩નું અનુસંધાન)... હું જ મારો હરીફ પામે છે... પોતે પ્રગતિ કરતો જાય.. અન્યને પ્રગતિ કરાવતો જાય અને આનંદ માણતો જાય એવો છે ખરા પુરુષાર્થીનો પ્રગતિ પંથ.. આવો અનોખો પુરુષાર્થી જાણતો હોય છે કે : અન્યને આગળ વધવાની તક આપનાર કુદરતી રીતે સૌથી આગળ નીકળી જાય છે.. કેમ કે પોતાના પુરુષાર્થમાં જેને પોતે આગળ વધવાની તક આપી તેની દુઆ ભળે છે. આ દુઆથી પુરુષાર્થમાં આવતું માયાનું વિઘ્ન હટી જાય છે. પરિણામે પુરુષાર્થી નિર્વિઘ્ન બની જાય છે. તેની પ્રગતિક્રમમાં ઓટ આવતી નથી. તે ઘેર્યતાથીને મક્કમતાથી પોતાના ભાગ્યના સિતારાને ચમકાવી દે છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. ૧૭નું અનુસંધાન).. તનાવમુક્ત જીવન પરમાત્મા બેસ્ટ હીલર છે.

પ્રભુ-મિલન મનાઓ -

દરોજ થોડો સમય પરમાત્માની યાદમાં બેસવાનો અભ્યાસ કરવો. પરમાત્માની યાદથી શરીર અને મન સ્વસ્થ રહે છે. પોતાના જીવનમાં દરેક સુખ-દુઃખ પ્રભુ સાથે શેર કરો. મન હળવું બની જશે. ખૂબ ખુશી પ્રાપ્ત થશે. (સાભાર - તનાવ મુક્ત જીવન)

॥ ઓમશાંતિ ॥

દાહોદમાં 'વ્યસન મુક્તિ દિવસ'ના કાર્યક્રમમાં કલેક્ટર ભ્રાતા રણજીતકુમાર (કક્કર), નગર પ્રમુખ ભગિની સંયુક્તાબેન, ઊંચા ભ્રાતા ડૉ. જે.જે.પંડ્યાભાઈ, ઊંચા ભ્રાતા નવીનભાઈ, પ્ર.કુ. કપિલાબેન.

નવસારીમાં ૩૧ મે 'તમાકુ નિષેધ દિવસે' રેલ્વે સ્ટેશન પર સ્ટેશન સુપ્રિટેન્ડેન્ટ ભ્રાતા ઉદયસિંહજી તથા અન્ય રેલ્વે અધિકારીઓને વ્યસનમુક્તિ પ્રદર્શનની સમજૂતી આપતાં પ્ર.કુ. ભાનુબેન.

રાજકોટ પંચશીલ વિસ્તારમાં ૩૧ મે 'તમાકુ નિષેધ દિવસે' શહેરમાં પ્રહાવત્સો દ્વારા માનવ સાંકળ રચી તમાકુ મુક્તિની અપીલ કરી.

સુરત વરાછા સેવાકેન્દ્ર ખાતે 'વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસે' પર્યાવરણ જાગૃતિનો સંદેશ આપતી રેલીનું પ્રધાન કરાવતાં શહેરનાં વિશિષ્ટ અતિથિઓ.

અમદાવાદ વસ્ત્રાપુર દ્વારા 'વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસે' વનચેતનાનાં કાર્યક્રમમાં ગુજરાત ઈનોવેશન સોસાયટીના ચેરમેન ભ્રાતા સુનીલભાઈ, રેન્જ ફોરેસ્ટ ઓફિસર ભ્રાતા વિજુભાઈ સાથે પ્ર.કુ. નીરબેન.

વિરમગામમાં 'તમાકુ નિષેધ દિવસ'ના કાર્યક્રમમાં ક્લેક્ટર સ્કુલના ડાયરેક્ટર ભ્રાતા ગોપાલભાઈ, ઊંચા ભ્રાતા નિલકંઠભાઈ, પ્રમુખ યોગા કલબ ભ્રાતા ભાનુભાઈ, યુવા પ્રમુખ ધિરેનભાઈ, પ્ર.કુ.રમાબેન, પ્ર.કુ. ધર્મિષ્ઠાબેન.

રાજકોટ અવધપુરી દ્વારા આયોજીત 'મૂલ્યનિષ્ઠ બાળઘડતર' કાર્યક્રમમાં ભાગ લીધેલ બાળકો સાથે પ્ર.કુ. રેખાબેન તથા ટીચર ભાઈ-બહેનો.

સુરેન્દ્રનગરમાં 'વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસે' ગાંધી હોસ્પિટલમાં સંદેશ આપતાં પ્ર.કુ. હર્ષાબેન, વનવિભાગ અધિકારી ભ્રાતા સુબોધભાઈ તથા અન્ય.

રશિયા-સેંટ પીટર્સબર્ગ સેવાકેન્દ્ર પર સ્વાગત કાર્યક્રમમાં રાજયોગિની સરલાદીદી, પ્ર.કુ. સંતોષબેન, પ્ર.કુ. ડૉ. મુકેશભાઈ, પ્ર.કુ. અમરબેન તથા પ્ર.કુ. ભારતીબેન.

રશિયા-સેંટ પીટર્સબર્ગ સેવાકેન્દ્રના '૨૭મા વાર્ષિક ઉત્સવ' કાર્યક્રમમાં રશિયન કલાકારો તથા વિશિષ્ટ અતિથિઓ સાથે રાજયોગિની સરલાદીદી, પ્ર.કુ. સંતોષબેન, પ્ર.કુ. અમરબેન.

રશિયા-મોસ્કોમાં નવનિર્મિત 'રીટ્રીટ સેન્ટર'માં મેડીટેશન હોલનું રીબીન કાપી ઉદ્ઘાટન કરતાં રાજયોગિની સરલાદીદી, પ્ર.કુ. સુધાબેન સાથે પ્રહાલવત્સો.

રશિયા-મોસ્કોમાં ઇશ્વરીય પરિવાર સાથે રાજયોગિની સરલાદીદી, પ્ર.કુ. સુધાબેન, પ્ર.કુ. અમરબેન, પ્ર.કુ. ભારતીબેન તથા પ્ર.કુ. ડૉ. મુકેશભાઈ.

રશિયા-સેંટ પીટર્સબર્ગ શહેરમાં 'આંતરરાષ્ટ્રીય બુક ફેર'માં 'જીવન એક પુસ્તક' વિષય પર પ્રવચન કરતાં પ્ર.કુ. ડૉ. મુકેશભાઈ તથા આમંત્રિત અતિથિઓ.

રશિયા-સેંટ પીટર્સબર્ગ સેવાકેન્દ્રના ડાયમંડ હોલમાં વિશિષ્ટ આમંત્રિત અતિથિઓનાં કાર્યક્રમમાં પ્રવચન કરતાં પ્ર.કુ. ભારતીબેન, સાથે રાજયોગિની સરલાદીદી, પ્ર.કુ. સંતોષબેન.